

Faculty of Social
Sciences and
Humanities,
Rajarata University of
Sri Lanka

SAMODHANA

Vol. 9, Issue 1, (June) 2020

The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සහ පුළු සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය (ගාල්ල සහ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ඇසුරින්)

ධම්ම දිසානායක*

දේශපාලන විද්‍යා හා රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

*Correspondence: hammadissa@gmail.com

Received: 16 June 2020

Accepted: 07 October 2020

Abstract

The purpose of this study is to understand how local governments get the community participation in the planning process and the successes and failures, the factors, barriers, limitations and issues associated with it. It is now one hundred and fifty years into the history of modern local government in Sri Lanka, beginning with the establishment of Village Committees and Village Council Courts during the British colonial period, based on the Irrigation Act No. 9 of 1856 and the Rural Community Act of 1871. Municipal councils and urban councils were also established during the colonial period. Four decades after independence, the Pradeshiya Sabha Act No. 15 of 1987 abolished the Minor urban Councils and Village Councils and established Pradeshiya Sabhas. Although the establishment of Municipal Councils and Urban Councils was done for the purpose of colonial administration, the main purpose of the establishment of Pradeshiya Sabhas was to obtain the participation of the people in the development and administration of the area. Although the methods of obtaining community participation are not detailed, the purpose of the Pradeshiya Sabha Act is as stated. Many countries around the world use different methods of gaining people's participation in governance to fill the gaps in representative democracy. One way is to decentralize administration and political power to smaller units. Among them, local governments play an important role. Various methods are also used to obtain people's participation in the governance of those local governments. Participatory planning and participatory budgeting are two such methods. However, none of the three Acts applicable to local governments in Sri Lanka contain provisions for public participation. Although not legally binding, several local governments in Sri Lanka have

adopted these methods, some of which have been activated by civil society organizations. The sample of this study is local governments that carried out community participation planning with the intervention of a civil society organization called “Practical Action”. The findings of the study will help to broaden the democratic discourse on enhancing community participation in local government in Sri Lanka. The study was conducted on the basis of qualitative and quantitative methodology and eleven local governments in the Galle District and six in the Kurunegala District were selected.

Keywords: community participation, local governments, local governance, participatory budgeting, participatory democracy, participatory planning

1. හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ස්වකීය බල ප්‍රදේශවල සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියේ දී ප්‍රජා සහභාගිත්වය ලබා ගන්නා ආකාරය, එහි සාර්ථක අසාර්ථකභාවය, ඊට අදාළ සාධක, බාධක, සීමා සහ ගැටළු අවබෝධ කරගැනීම අරමුණු කරගත් මෙම අධ්‍යයනය, මෙරට සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රීය කතිකාව සහ භාවිතාව පුළුල් සහ ගැඹුරු කිරීම සඳහා වූ දායකත්වයක් සැපයීමේ අරමුණ ද මුල්කරගෙන සිදුකරන ලද්දකි. එසේම මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ අධ්‍යයනයට ලක් කළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල එම සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සිදුකොට තිබුණේ සිවිල් සමාජ සංවිධානවල මඟ පෙන්වීම් සහ මැදිහත්වීම් නිසා වීමය. ඒ අධ්‍යයනය මත පදනම් වූ මෙම පත්‍රිකාව අදාළ සංකල්ප විග්‍රහයකින් ද දත්ත විශ්ලේෂණයකින් ද නිගමන සහ ප්‍රතිසංස්කරණවාදී යෝජනාවලින් ද යුක්තය. මේ අධ්‍යයනය තුළින් ලබාගත් දැනුම මත පදනම්වූ නිගමන සහ යෝජනා මෙරට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය විෂය පථය පුළුල් සහ ගැඹුරු කිරීමට යම් උපකාරයක් වනු ඇත යන්න පර්යේෂකයාගේ විශ්වාසයයි.

2. සංකල්ප විග්‍රහය සහ සාහිත්‍යය විමර්ශනය

2.1 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක් යනු ආණ්ඩුවක පරිපාලන ක්‍රියාවලියේ තෙවැනි කේන්ද්‍රයයි (Tyagi, 1993:135). එසේම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව යනු ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ඉතා වැදගත් අත්‍යවශ්‍ය ආයතනික කුළුණකි. ජාතික වෘද්ධිය සහ ඵලදායී ජන සහභාගිත්වයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ක්‍රියාවලියේ අත්‍යවශ්‍ය සහ ඒකාබද්ධ කොටසක් ලෙස ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ස්වයං-පාලන ආයතන කෙරෙහි වන පිළිගැනීම වර්තමානයේ දී ඉතා ප්‍රබලය. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ආමූලික/තෘණ මූල මට්ටම් (grass roots levels of democracy) ස්ථාපිත වී ඇත්තේ කුඩා ආණ්ඩු ඒකක මතය. ඒවා මගින් ජනයාට වගකීම පිලිබඳ හැඟීම ඇතිකරගැනීමට සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ වටිනාකම්/ප්‍රතිමාන ධාරණය කරගැනීමට හැකියාව ලබා දෙයි. එසේම සංවර්ධන කටයුතු ඇතුළු පොදු කටයුතුවලට සහභාගී වීමේ අද්විතීය අවස්ථාව ද උදා කර දෙය (Fadia and Fadia, 2007:916, Raghavulu and Narayana, 1991:34).

එස් පී නයිදු පෙන්වා දෙන්නේ දේශපාලන සහ පරිපාලන යනුවෙන් විමධ්‍යගතකරණයේ ආකාර දෙකක් ඇති බව ය (Naidu, 1997:256). දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණය යනු ප්‍රජාතන්ත්‍රීය විමධ්‍යගතකරණය ය. හැරි බ්ලයාර් (Blair, 2000) දක්වන ආකාරයට පරිපූර්ණ දේශපාලන අයිතීන් සහ නිදහස භුක්ති විඳින ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවට වගවෙන සහ ප්‍රවේශ විය හැකි ලෙසට ආණ්ඩුකරණයේ ප්‍රාදේශීය ඒකකවලට අර්ථාන්විත අධිකාරියක් ලබාදීම ප්‍රජාතන්ත්‍රීය විමධ්‍යගතකරණය ලෙස අර්ථ දැක්විය හැක.

දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණය යනු ගෙඩරල් ක්‍රමයක ස්වයංත්‍රීය ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු වශයෙන් ද ප්‍රාන්තයක් තුළ ස්වයංත්‍රීය ප්‍රාදේශීය අධිකාරි වශයෙන් ද ආණ්ඩුවේ නව ස්ථර නිර්මාණය කිරීම ය. ගෙඩරල් ක්‍රමයක දේශපාලන අධිකාරිය මධ්‍යම ආණ්ඩුව සහ ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදනු ලැබේ. ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු නැවත ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු සහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වශයෙන් බෙදනු ඇත. ඉන්දියාවේ පංචායති ක්‍රමය එවැනි ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ය. ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම ආංචුව සහ පළාත් සභාවලට අමතරව ඒ දෙකම යටතේ ඇති ප්‍රාදේශීය සභා, නගර සභා සහ මහනගර සභා සහිත ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ක්‍රමය ඒකීය රාජ්‍යයක් යටතේ වන දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණයට උදාහරණ ය. දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණයේ වැදගත් ගතිකයක් වන්නේ ජනතාව පරිපාලනය සමඟ සංසන්දනය වීම ය. විවිධ ආණ්ඩු ඒකක අතර දේශපාලන සහ පරිපාලන අධිකාරිය විසුරුවා හැරීමට මේ තත්ත්වය අවශ්‍යය (ඉහත).

2.2 ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුක්‍රමය ගැන ඓතිහාසික ප්‍රවේශයකින් සහ විස්තරාත්මක විධික්‍රමයකින් බැලූ බොහෝ පර්යේෂකයින් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට අනුව මෙරට පැරණි ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ඇරඹෙන්නේම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ව්‍යුහයන් ලෙස ය (ඇදගම, 1997, අභයවර්ධන, 1997, Sessional Paper XXXIII,1955, Sessional Paper XXXIII,1996) තවත් පර්යේෂකයින්ට සහ බුද්ධිමතුන්ට අනුව නූතන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුක්‍රමයේ ඇරඹුම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මුහුණුවරක් පෙන්නුම් කළ ද සමකාලීන යටත්විජිත පාලනය පිහිටා තිබුණේ මුළුමනින් ම ප්‍රජාතන්ත්‍ර විරෝධී පදනමක ය (Uyangoda, 2015)

මේ වන විට මෙරට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වර්ග තුනකි. ඒ මහනගර සභා, නගර සභා, සහ ප්‍රාදේශීය සභා යනුවෙනි. ඒ සියල්ලෙහි එකතුව ගණනින් තුන්සිය හතළිස් එකකි. ඒ මහනගර සභා විසි හතරක් නගර සභා හතළිස් එකක් සහ, ප්‍රාදේශීය සභා දෙසීය හැත්තෑ හයක් වශයෙනි. ඒ අතුරින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ ජනතා සහභාගිත්ව මූලධර්මය සඳහනක් ලෙස හෝ දක්වා ඇත්තේ ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය සභා ක්‍රමය ආරම්භ කරනුයේ 1987දී ය. එම වසරේ අප්‍රේල් මස දහසය වැනි දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද 1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පණත එහි නෛතික ඇරඹුම ලෙස දැක්විය හැකිය. එහි විශේෂ ලක්ෂණය වන්නේ නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මෑත කාලීන උපනතියක් වූ ජනතා සහභාගිත්ව මූලධර්මය අරමුණු කරගෙන එය සම්පාදනය කොට තිබීමය. ඒ අනුව ප්‍රාදේශීය සභා පිහිටුවීම, ඒවායේ බලතල, කාර්යයන් සහ කර්තව්‍යයන් තීරණය කිරීම සිදුකොට ඇත්තේ ප්‍රාදේශීය පරිපාලනය සහ සංවර්ධනය සඳහා ජනතාවගේ සෘජු සහ පුළුල් සහභාගිත්වය ලබා ගැනීමේ අරමුණින්

ය. පණත හඳුන්වා දී ඇත්තේ ද එම අරමුණ සෘජුවම සඳහන් කරමින් “පරිපාලන සහ සංවර්ධන කටයුතුවලට අදාළව තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියෙහි ජනතාවට ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් (local level) එලදායි ලෙස සහභාගිවීම සඳහා වැඩි අවස්ථා සලසා දීමේ අරමුණ ඇතිව, ප්‍රාදේශීය සහ පිහිටුවීම සඳහා ද එම සභාවල බලතල, කාර්යයන් සහ කර්තව්‍යය තීරණය කිරීම සඳහා ද ඊට සම්බන්ධ හෝ ආනුෂංගික සියලු කරුණු සඳහා විධිවිධාන සැලැස්වීම පිණිස ද වූ පනතකි” (ප්‍රාදේශීය සහ පණත:1) යනුවෙනි.

ප්‍රාදේශීය සහ බල ප්‍රදේශය සඳහා සංස්ථාපනය කරන ලද ප්‍රාදේශීය සභාව, එම ප්‍රදේශය ඇතුළත ප්‍රාදේශීය අධිකාරිය විය යුතු ය. ඊට භාර වී ඇති කර්තව්‍යය වන්නේ මහජන සෞඛ්‍යය, පොදු උපයෝගිතා සේවා, පොදු මංමාවත්, ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ සුඛ විහරණය, පහසුව සහ සුභ සාධනය, සහ සියලු පහසුකම් ආරක්ෂා කිරීමට සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ද අදාළ සියලු කරුණු විධිමත් කිරීම, පාලනය කිරීම සහ පරිපාලනය කිරීම යනාදිය ය. එකී කර්තව්‍යය මහ නගර සහ නගර සභාවලටද අදාළය (ඉහත:2, මහනගර සහ සහ නගර සහ ආඥා පනත් 4 වැනි වගන්ති).

2.3 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ කාර්යභාරය වන්නේ ප්‍රජාවේ ජීවනෝපාය ට අදාළ ප්‍රාදේශීය අභිලාශ ආරක්ෂා කිරීමයි. අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය යනු සෑම පුරවැසියෙකුටම තම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමේ ක්‍රමයකි. ආණ්ඩුවට නොව, පුරවැසියන්ට ඔවුන්ගේ ප්‍රජාවේ ජීවනෝපාය පිළිබඳව ප්‍රාදේශීයව තීරණ ගත හැකිය. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය පුළුල් සංකල්පයක් වන අතර ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සාමූහික ක්‍රියාකාරීත්ව/ක්‍රියාකාරකම් සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ලෙස එය අර්ථ දැක්වේ. එය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ විධිමත් ආයතනවල සහ ආණ්ඩු ධුරාවලිවල සෘජු සහ වක්‍ර භූමිකා මෙන්ම සාමූහික ක්‍රියා පවත්වාගෙන යන අවධිමත් වාරිත, ජාල, ප්‍රජා සංවිධාන සහ අසල්වැසි සංවිධාන කටයුතුද මෙන්ම (ආවරණය කරයි.) පුරවැසි-පුරවැසි සහ පුරවැසි-රාජ්‍යය අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය, සාමූහික තීරණ ගැනීම සහ ප්‍රාදේශීය මහජන සේවා සැපයීම සඳහා රාමුව නිර්වචනය කිරීමෙන් සාමූහික ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරමින් අවධිමත් සම්මත, ජාල, ප්‍රජා සංවිධාන හා අසල්වැසි සමාගම්වල කාර්යභාරයන් ආවරණය කරයි. එමෙන්ම පුරවැසි-පුරවැසි, පුරවැසි-රාජ්‍ය අන්තර් ක්‍රියා, සාමූහික තීන්දු තීරණ ගැනීම සහ ප්‍රාදේශීය පොදු සේවා බෙදාහැරීම ආවරණය කරයි

2.4 සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය

“ජීවිත කාලය පුරාම අපි විවිධ කණ්ඩායම්, සංගම්, පවුල්, අසල්වැසි, සමාජ ශාලා, වැඩ ඒකකවල සිට ජාතික රාජ්‍යයන් වැනි ඒවායේ සාමාජිකයින් ය. සාධනය කරගත යුතු අරමුණු, අනුගමනය කළ යුතු නීති-රීති, සාමාජිකයන් අතර වගකීම් සහ ප්‍රතිලාභ බෙදා හැරීම යනාදිය ගැන කුඩාම සිට විශාලතම සියලු සංගම්වල තීරණ ගත යුත්තේ සමස්තයක් ලෙස ය. මේවා පුද්ගලික තීරණවලට වඩා වෙනස් ය. මෙම සාමූහික තීන්දු-තීරණ ගැනීමේ වසමට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අයිති වේ. සමස්තයක් ලෙස සංගමයට බලපාන එවැනි තීරණ එහි සියලුම සාමාජිකයන් විසින් ගත යුතු අතර, එවැනි තීරණ වලට සහභාගි වීමට සෑම සාමාජිකයෙකුටම සමාන අයිතියක් තිබිය යුතුය යන පරමාදර්ශය එහි අන්තර්ගත වේ.

වෙනත් වචනවලින් කිවහොත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යනු සාමූහික තීරණ ගැනීමේදී මහජන පාලනයේ ද්විත්ව මූලධර්ම සහ එම පාලනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අයිතිවාසිකම්වල සමානාත්මතාවයයි. ඕනෑම සංගමයක තීරණ ගැනීමේදී මෙම මූලධර්ම සාක්ෂාත් වන තාක් දුරට අපට එය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී යැයි කිව හැකිය” (Beetham and Boyle, 2009:1)

සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය දේශපාලන පද්ධතිවල දිශානතිය හා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා ජනයාගේ පුළුල් සහභාගිත්වය අවධාරණය කරයි. සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සාමූහික තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් වන අතර එය සෘජු සහ නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ අංගයන් ඒකාබද්ධ කරයි. එහි දී ප්‍රතිපත්ති යෝජනා තීරණය කිරීමට පුරවැසියන්ට බලය ඇති අතර එම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්යභාරය දේශපාලකයින් භාර ගනී) Osborne, Martin, J., Jeffrey S. Rosenthal, and Matthew A. Turner, 2000: 927-943). නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තුළ ජනතාව ප්‍රතිපත්තිමය මූලාරම්භයන් ක්‍රියාත්මක කරන නියෝජිතයින්ට ඡන්දය දෙයි. සෘජු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තුළ මිනිසුන් අතරමැදියා නොමැතිව ප්‍රතිපත්ති තීරණය කරයි. සෘජු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ප්‍රමුඛ ආකාර දෙකක් වන්නේ සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ සංවාදමය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයයි. J. S. Mill (1861) Considerations of Representative Government හි දක්වන ආකාරයට ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, බොහෝ පුරවැසියන්ට ප්‍රාදේශීය විධායක කාර්යාලවලට තේරී පත්වීමේ අවස්ථාව ලබා දෙන අතර බොහෝ දෙනෙක් ට ප්‍රාදේශීය විධායක කාර්යාලවලට ඇතුළත් වීම ට අවස්ථා ලබා දෙයි. මෙය ප්‍රාදේශීය පුරවැසියන්ට සහ නායකයින්ට දේශපාලන අධ්‍යාපනය ලබා දෙයි.

එසේම සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය දේශපාලන පද්ධතිවල දිශානතිය හා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා සංසටකයන්ගේ පුළුල් සහභාගිත්වය අවධාරණය කරයි. සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සාම්ප්‍රදායික නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට වඩා පුරවැසි සහභාගිත්වය සහ වැඩි දේශපාලන නියෝජනයක් වෙනුවෙන් පෙනී සිටී. එසේම සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ජනගහනයක සියලුම සාමාජිකයින්ට තීරණ ගැනීමේදී අර්ථවත් දායකත්වයක් ලබා දීමට අවස්ථා නිර්මාණය කිරීමට උත්සාහ කරන අතර එවැනි අවස්ථාවන්ට ප්‍රවේශය ඇති පුද්ගලයින්ගේ පරාසය පුළුල් කිරීමට උත්සාහ කරයි. සමස්ත තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා බොහෝ තොරතුරු එක්රැස් කළ යුතු බැවින්, සහභාගිත්ව ආකෘති සඳහා අවශ්‍ය වන බලගැන්වීම් වලට තුඩු දෙන වැදගත් බලවේගයන් විශේෂයෙන් ප්‍රජා ආධ්‍යාන සක්‍රීය කරන සහ දැනුම ලබා ගැනීමට අනුරූප වන තාක්ෂණික මෙවලම් තාක්ෂණය විසින් සපයනු ඇත (jstor, 2020). මේ අනුව මතු විමසන සහ පැහැදිලි කරන ප්‍රජා සහභාගිත්වය, සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සහ සහභාගිත්ව අයවැයකරණය යනු සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා භාවිතයට ගනු ලබන මෙවලම් සහ ක්‍රමවිධිත් ය.

2.4.1 ප්‍රජා සහභාගිත්වය

ප්‍රජාවගේ සහභාගිත්වය වත්මන් කාල පරිච්ඡේදයේ කේන්ද්‍රීය සංසිද්ධියක් බවට පත්වෙමින් තිබේ. සහභාගිත්වය යනු මිනිසුන්ගේ ජීවිතවලට බලපාන ආර්ථික, සමාජීය සහ සංස්කෘතික, සහ දේශපාලන ක්‍රියාවලිවලට ජනයා සම්පව මැදිහත් වීමයි. මෙම අර්ථයෙන් සහභාගි වීම මානව සංවර්ධනයේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයකි. එය සාමාන්‍යයෙන් අදහස්

කරන්නේ විශේෂිත ව්‍යාපෘති හෝ වැඩසටහන් සඳහා මිනිසුන්ගේ සහභාගිත්වයයි. නමුත් වර්තමානයේ සහභාගිත්වය යනු ජීවිතයේ සෑම අංශයකින්ම මිනිසුන් විසින් ඉටු කළ යුතු කේන්ද්‍රීය කාර්යභාරය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන සමස්ත සංවර්ධන උපාය මාර්ගයකි. මානව සංවර්ධනයට ඔවුන්ගේ තේරීම පුළුල් කිරීම හා වැඩි සහභාගිත්වයක් තුළින් ජනයාට වඩාත් පුළුල් පරාසයක අවස්ථාවන් ලබා ගත හැකිය (Sociology guide, 2020).

නූතන ලෝකයේ පරමාදර්ශ රාජ්‍යයක මූලික ලක්ෂණ වන්නේ ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සහ සංවර්ධනාත්මක මූලධර්ම අන්තර්ගත වීම ය. රොබින්සන් සහ වයිට් (Robinson & White, 1998) පෙන්වා දෙන ආකාරයට ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සහ සංවර්ධනාත්මක රාජ්‍යයක ප්‍රමුඛ ලක්ෂණ කීපයකි. එනම් පුළුල් පදනමකින් යුත් සහභාගිත්වය (broad based participation), වර්ධනය සමඟ යළි-බෙදාහැරීම (growth with redistribution), දුප්පතුන් වෙනුවෙන් වූ ප්‍රතිපත්ති (pro-poor policies) සහ ප්‍රතිචාරාත්මකභාවය (responsiveness) එකී ලක්ෂණයෝ ය. විමධ්‍යගතකරණය සැලකෙන්නේ දියුණු රාජ්‍යයක් සඳහා වඩාත්ම හිතකර මූලෝපායක් ලෙසය. මන්ද ජනතාවට ඉතා සමීපව පිහිටුවා ඇති ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සහ ජනතාව අපේක්ෂාකරන පොදු සේවා ලබාදීමට මධ්‍යම ආණ්ඩුවට වඩා ඒවා සුදුසු වන නිසා ය. ඕටේස් (Oates, 1999) දක්වන ආකාරයට සහධාරක මූලධර්මය (subsidiarity principle) මෙය ය (Saito, Fumihiko, 2008:2). ප්‍රජා සහභාගිත්වය යනු ප්‍රජා සංවර්ධනය අරමුණු කර ගත්තකි.

ප්‍රජා සහභාගිත්වය ප්‍රජා සංවර්ධනය අරමුණු කරගත්තකි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අනුව ප්‍රජා සංවර්ධනය යනු පොදු ගැටලුවලට විසඳුම් සෙවීම සහ සාමූහික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා ප්‍රජාවේ සාමාජිකයින් එකමුතු වීමේ ක්‍රියාවලියකි (“Community development”, 2014). එය විවිධ පැතිමානවලින් ප්‍රජාව දියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියා කරන ප්‍රජා නායකයින්, ක්‍රියාකාරිකයින්, මැදිහත් පුරවැසියන් සහ වෘත්තිකයින් ආදී වූවන්ගේ භාවිත සඳහා දී ඇති පුළුල් පදයකි. භාෂිතයකි. එහි ආකෘතික ඉලක්කය වන්නේ ශක්තිමත් සහ වඩාත් ප්‍රත්‍යස්ථිතික (resilient) ප්‍රාදේශීය ප්‍රජා ගොඩ නැගීමට ය. එසේම ප්‍රජා සංවර්ධනය යනු සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, තිරසාර සංවර්ධනය, අයිතීන්, ආර්ථික අවස්ථා, සමානාත්මතාව සහ සමාජ සාධාරණත්වය යනාදිය සංවිධානය, අධ්‍යාපනය සහ බලගැන්වීම හරහා තම ප්‍රජාව (එම ප්‍රජාව අනන්‍යතා හෝ අභිලාශ, නාගරික සහ ග්‍රාමීය පදනම් සහිත ඒවා විය හැක) තුළ ම ප්‍රවර්ධනය කරන භාවිත-මූලික වෘත්තීයමය සහ ශාස්ත්‍රීය ශික්ෂණයක් ද වේ. ප්‍රජා සංවර්ධන අභියෝගය වාර්තාව (The Community Development Challenge Report) දක්වන ආකාරයට අනුව ප්‍රජා සංවර්ධනය අර්ථ ගැන්වෙන්නේ දරිද්‍රතාව සහ අනර්ථ ජය ගැනීම ,ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ගැඹුරු කිරීම, ආමුලික මට්ටමේ දී සමාජ එකට ගැටගැසීම සඳහා විශේෂ භූමිකාවක් සිදුකරණ වටිනාකම් සහ භාවිත කට්ටලයක් වශයෙනි (“Community Development Challenge Report” (PDF) 2018). තම ප්‍රජා තුළ බලපෑම් සහගත වෙනසක් කිරීමට අවශ්‍ය කුසලතා සමගින් පුද්ගලයින් සහ ජන කණ්ඩායම් බල ගැන්වීමට ප්‍රජා සංවර්ධනය උත්සාහ කරයි. මෙම කුසලතා නිතරම නිර්මාණය කරනු ලබන්නේ පොදු න්‍යාය පත්‍රයක් සඳහා වැඩ කරන සමාජ කණ්ඩායම් සැකසීම මගිනි. ප්‍රජා සංවර්ධකයින් කාරණා දෙකක් තේරුම් ගත යුතුය. ඉන් පළමුවැන්න වන්නේ පුද්ගලයින් සමඟ වැඩ කරන්නේ කෙසේද යන්නය. දෙවැන්න වන්නේ විශාල සමාජ ආයතන සන්දර්භයක් තුළ ප්‍රජා ස්ථාවර බලපෑම් සහගත වන්නේ කෙසේද යන්නය.

ප්‍රජා සංවර්ධන හුවමාරුව (Community Development Exchange = CDX) අර්ථ දක්වන ආකාරයට ප්‍රජා සංවර්ධනය යනු තනතුරක් සහ ප්‍රජාව සමඟ වැඩකරන

ආකාරයක් ද වේ. එහි ප්‍රධානතම අරමුණ වන්නේ යුක්තිය/සාධාරණය, සමානාත්මතාව සහ අන්‍යෝන්‍ය ගරුකිරීම මත පදනම් වූ ප්‍රජා ගොඩ නැගීමය. සාමාන්‍ය ජනතාව සහ බලය දරා සිටින ජනයා අතර සම්බන්ධතා වෙනස් කිරීමට ප්‍රජා සංවර්ධනය මැදිහත් වේ. එබැවින් තම ජීවිතවලට බලපාන ගැටළු/සිද්ධිවලදී ක්‍රියා කිරීමට සියලු දෙනාට හැකියාව ඇත. ඕනෑම ප්‍රජාවක් තුළ දැනුම් සහ අත්දැකීම් සම්පත බහුලව ඇත. නිර්මාණශීලී ක්‍රමවේද භාවිතා කළහොත් ඒවා ප්‍රජාවල අපේක්ෂිත ඉලක්ක සාධනයට ඇවැසි සාමූහික ක්‍රියා බවට නංවාලිය හැකිය. ප්‍රජා සංවර්ධනයට අදාළ ප්‍රධාන පුද්ගලයින් සහ සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමට සහ පොදු අවශ්‍යතා හඳුනාගැනීමට උදව් කිරීම සඳහා ප්‍රජා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරිකයින් ප්‍රජාවල පුද්ගලයින් සමඟ ඉතා සම්පව වැඩ කරයි. එසේම ප්‍රජාවට නව කුසලතා ඉගෙනගැනීමට අවස්ථා නිර්මාණය කිරීම සහ එකමුතුවීමට ජනයාට හැකියාව ලබා දීම මගින් සමාජ අන්තර්කරණය සහ සමානාත්මතාව අභිවර්ධනය කිරීමට ප්‍රජා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරිකයින් කටයුතු කරයි (Community Development, 2018).

එසේම CDX ප්‍රජා සංවර්ධන ඇගයුම් මාලාවක් ද ඉදිරිපත්කොට ඇත. එනම්, ඒ සමානාත්මතාව සහ වෙනස්කම් කිරීමට විරෝධය, සමාජ සාධාරණත්වය/යුක්තිය, සාමූහික ක්‍රියාකාරිත්වය , ප්‍රජා බලගැන්වීම, එකමුතුව වැඩකිරීම සහ ඉගෙනුම වශයෙනි. මෙහි දී ප්‍රජා සංවර්ධනයේ මූලධර්ම කීපයක් දැක්වීම සුදුසු ය. මහජන සහභාගිත්වය, සවිබල ගැන්වීම, හිමිකාරිත්වය, ජීවිත කාලය පුරාම ඉගෙනීම, අන්තර්කරණය (Inclusion), ප්‍රවේශ සහ සාධාරණත්වය, සමාජ ක්‍රියාකාරිත්වය, උපදේශනය, සහ ජාලකරණය යනු එම මූලධර්මයෝ ය (Sheltersa, 2020).

2.4.2 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය යනු ලබා දී ඇති සමාජ-ආර්ථික ඉලක්කයක් කරා ළඟාවීම සඳහා එහි ගැටළු දැනුවත්ව හඳුනාගෙන එම ගැටලු විසඳීම සඳහා යම් ප්‍රජාවක් විසින් ක්‍රියාමාර්ග සැකසීමයි. විශේෂඥයින් අවශ්‍ය නමුත් ඒ පහසුකම් සපයන්නන් ලෙස පමණි. එපමණක් නොව, ස්වකීය නිර්මාණයක් නොවන දෙයකට සහභාගි වීමට කිසිවෙකු කැමති නැත. ප්‍රජාවේ තාක්ෂණික දක්ෂතාවය නොසලකා බාහිර ප්‍රවීණයන් විසින් සකස් කරන ලද සැලසුම්, ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සහභාගි වීමට ජනතාව පෙළඹවිය නොහැක. 1996 දී කේරළ ප්‍රාන්තයේ පවත්වන ලද මහජන සැලසුම් ව්‍යාපාරය යනු ප්‍රාදේශීය සැලසුම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වෙත බලතල විමධ්‍යගත කිරීමේ අත්හදා බැලීමකි. ඉන්දියාවේ නවවන පස් අවුරුදු සැලැස්මේදී, ජාතික සම්මේලනය තුළ ඇති සෑම ප්‍රාන්තයක්ම තමන්ගේම වාර්ෂික සැලැස්මක් සකස් කර ගැනීමට අපේක්ෂා කළ අතර මහජන සැලැස්ම එහි අංගයක් විය.

2.4.3 සහභාගිත්ව අයවැයකරණය

සහභාගිත්ව අයවැයකරණය මූලිකව අත්හදා බැලුණේ බ්‍රසීලයේ පෝර්ටෝ ඇලෙග්‍රේ (Porto Alegre) නගරයේ ය (Novy A and Leubolt B, 1 October 2005). සහභාගිත්ව අයවැයකරණය යනු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදීව සාකච්ඡා කිරීමේ සහ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් වන අතර, සාමාන්‍ය ජනතාව නාගරික හෝ ප්‍රාදේශීය පොදු අයවැය කොටස් කුමකට වෙන්

කරන්නේද සහ ඒ කෙසේදැයි තීරණය කරයි. සහභාගිත්ව අයවැය මඟින් පුරවැසියන්ට රාජ්‍ය වියදම් ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීමට, සාකච්ඡා කිරීමට සහ ප්‍රමුඛතාවය දීමට ඉඩ ලබා දෙන අතර මුදල් වියදම් කරන ආකාරය පිළිබඳ සැබෑ තීරණ ගැනීමට ඔවුන්ට බලය ලබා දෙයි. සහභාගිත්ව අයවැයකරණ ක්‍රියාවලි සාමාන්‍යයෙන් සැලසුම් කර ඇත්තේ අඩු ආදායම්ලාභීන්, නො-පුරවැසියන් (non-citizens) සහ තරුණයින් වැනි පොදු කටයුතුවලින් බැහැර වූවන් සම්බන්ධ කර ගැනීම සඳහා ය. සහභාගිත්ව අයවැයකරණයේ සාර්ථකත්ව හා අසාර්ථකත්ව විශ්ලේෂණය කරමින් බ්‍රසීලයේ මහ නගර සභා අටක් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක සිද්ධි අධ්‍යයනයකින් හෙළි වී ඇත්තේ එය බොහෝ විට වඩාත් සාධාරණ රාජ්‍ය වියදම්, ආණ්ඩුවේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම වැඩි කිරීම, මහජන සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම, විශේෂයෙන් ආන්තික හෝ දුප්පත් පදිංචිකරුවන්ගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සහ පුරවැසිභාවය පිළිබඳ ඉගෙනුම ට උපකාරී වන බවය (ඉහත).

3. අධ්‍යයනයේ අරමුණු

මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රධාන අරමුණු 3 ක් පෙර දැරී කර ගනිමින් සිදු කරන ලදී. එනම්

1. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන තම බල ප්‍රදේශය සඳහා සංවර්ධන සැලසුම් සහ අයවැය සැකසීමේ දී ප්‍රජා සහභාගිත්වය ලබාගන්නා ආකාරය හඳුනා ගැනීම,
2. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කරන විට අර්බුද ඇතිවන්නේ නම් ඊට බලපාන සාධක සොයා බැලීම,
3. ප්‍රජා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හා අයවැයකරණය සඳහා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලට ඇති ශක්‍යතාව හඳුනා ගැනීම හා සාර්ථකව ඉටු කර ලීම සඳහා අවශ්‍ය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම, සහ
4. අධ්‍යයනය තුළින් ලබාගත් දැනුම මත පදනම්වූ නිගමන සහ යෝජනා මෙරට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය විෂය පථය පුළුල් සහ ගැඹුරු කිරීම සඳහා වූ ප්‍රතිසංස්කරණ කතිකාව පොහොසත් කිරීම සඳහා ලබා දීම

වශයෙනි. එසේම ඉහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහාත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ ප්‍රජා ආණ්ඩුකරණ ප්‍රතිමාන කොතෙක් දුරට ප්‍රායෝගිකව භාවිත වන්නේද එහි වැඩි දියුණු විය යුතු අංග කවරේද යන්න අවබෝධ කර ගැනීම උදෙසාත් මෙම අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදී.

4. අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය

දකුණු පළාතෙහි ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයත් වයඹ පළාතෙහි කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයත් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගැනිණි. මෙම දිස්ත්‍රික්ක දෙක අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස තෝරා ගැනීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ ප්‍රාක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය මෙම දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සමග වසර 5ක් පුරා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය මගින් තම බල ප්‍රදේශයට අදාළව සැලසුම් සැකසීම අරමුණු කර ගනිමින් ප්‍රජා පාලන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කළ බැවිනි.

4.1. නියැදිය තෝරා ගැනීම

අධ්‍යයනය සඳහා දිස්ත්‍රික් දෙකෙහි සියලු ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තෝරා ගැනීම පැවති සම්පත් සමග කළ නොහැකි කරුණක් විය. එබැවින් ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු අටක් ද කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු හයක් ද සමීක්ෂනය සඳහා යොදා ගැනුණි. අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා මෙම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලට අමතරව ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයෙන් තවත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුනක් තෝරා ගැනුණි. ඒ අනුව ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයෙන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු එකොළහක් සමීක්ෂණය සඳහා බඳුන් විය. සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් පමණක් තොරතුරු ලබා ගත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වන්නේ යක්කලමුල්ල ප්‍රාදේශීය සභාව, තවලම ප්‍රාදේශීය සභාව හා බෝපේ පෝද්දල ප්‍රාදේශීය සභාවයි. ඒ අනුව දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන 17ක් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගැනුණි.

5. ක්‍රමවේදය සහ විධික්‍රම

මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක සහ ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේද ඔස්සේ සිදුකළ එකකි. එහිදී නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා, අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, සහ ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණ යන පර්යේෂණ විධික්‍රම අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගනු ලැබිණි.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ප්‍රධානීන් එනම් මහජන නියෝජිතයින් මෙන්ම නිලධාරීන් ඉලක්ක කර ගනිමින් ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණය සිදුකරන ලදී. එහිදී එකී නෙකට වෙනස් මෙන්ම එකිනෙක අතර අන්තර් සබඳතාවය ආරක්ෂා වන අයුරින් සැකසුණු ප්‍රශ්න 26ක් ප්‍රශ්නාවලියට ඇතුළත් කරන ලදී. මෙම ප්‍රශ්නාවලිය මගින් සහභාගිත්ව සංකල්ප පිළිබඳව දත්ත දායකයින්ගේ ආකල්ප හඳුනා ගැනීමද, තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක කළ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයේ සාර්ථක අසාර්ථක භාවය පිළිබඳ ස්වයං තක්සේරුවක් ලබා ගැනීම ද, එම ස්වයං තක්සේරුව සඳහා හේතු වූ ප්‍රමුඛ පුද්ගලයින් මෙන්ම ප්‍රමුඛ කරුණු පිළිබඳව ද දත්ත ලබා ගැනීම ද සිදු කෙරුණි. මෙලෙස සමස්තයක් ලෙස ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළ සහභාගිත්ව සංකල්ප පිළිබඳව පවත්නා ආකල්ප සහ එහි සැබෑ ක්‍රියාකාරීත්වය කවරේද යන්න විශ්ලේශණාත්මකව කරුණු ගෙන හැර දැක්වීමට යෝග්‍ය ලෙස ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණය මගින් අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනුණි.

අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡාද මෙම පර්යේෂණය තුළ භාවිත කරන ලද තවත් විධික්‍රමයකි. සහභාගිත්ව සංකල්පය පිළිබඳ දත්ත දායකයින්ට පවත්නා දැනුම හා එම සංකල්පයන්ගේ ධනාත්මක ලක්ෂණද නිශේධනාත්මක ලක්ෂණද හඳුනා ගැනීමට විවෘත ප්‍රශ්න භාවිතයට ගැනුණි.

ඉහත විධික්‍රම දෙක මගින් ලබා ගත් තොරතුරු වලට අමතරව නිරීක්ෂනය ද දත්ත හා තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා භාවිත කරන ලදී.

ඉහත විධික්‍රම භාවිත කරමින් තොරතුරු ලබා ගැනීමේ දී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ප්‍රධානීන් දත්ත දායකයින් ලෙස තෝරා ගැනීම සිදු කෙරුණි. මෙහිදී විශේෂයෙන්ම සභාපති හෝ නගරාධිපති, උප සභාපති, ප්‍රතිපක්ෂ නායක, ලේකම් හෝ කොමසාරිස් මෙන්ම ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී යන අය ප්‍රධාන දත්ත දායකයින් ලෙස තෝරා ගැනීම සිදු කරන ලදී.

6. දත්ත විශ්ලේෂණය

ලබා ගත් තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී සමීක්ෂණය සඳහා සහභාගී වූවන් විසින් ලබා දෙන ලද තොරතුරු මත පදනම්ව වඩාත් පහසුවෙන් අවබෝධ කරගත හැකි වනු පිනිස වගු සටහන් අවශ්‍ය ස්ථානයන්හි භාවිත කර ඇත.

සමස්තයක් ලෙස මෙම අධ්‍යයනය තුළින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයෙහි ඇති වැදගත්කම හා වත්මන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන් හි සැලසුම්කරණය සඳහා ජන සහභාගිත්වය ලබා ගැනීමට අදාළ විග්‍රහයක් සිදුකර ඇත. ඒ සඳහා ප්‍රශ්නාවලිය මගින් ලබා ගත් තොරතුරු හා සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් ලබා ගත් තොරතුරු පදනම් කරගෙන ඇත.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ප්‍රජා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය යොදා ගැනීම පිළිබඳ, සමීක්ෂණයට ලක් කළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන හා තොරතුරු ලබා ගැනීම සිදු කළ දත්ත-තොරතුරු දායකයින් පිළිබඳව, එමෙන්ම ගෙවී ගිය වර්ෂයේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා සහභාගිකර ගත් කණ්ඩායම් මෙන්ම සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ධනාත්මක අදහස් විමසා බැලීමද සහභාගිත්ව සැලසුම් ක්‍රියාවලිය තුළ පවත්නා ගැටලු හඳුනා ගැනීමද මෙහිදී සිදුකොට ඇත. තවද තමා නියෝජනය කරන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියෙහි සාර්ථක අසාර්ථක භාවය පිළිබඳව දත්ත දායකයින් දකින ආකාරය විශ්ලේෂණාත්මකව ඉදිරිපත් කොට ඇත. එසේම අධ්‍යයනය තුළින් අවබෝධ කර ගනු ලැබූ කරුණු පදනම් කර ගනිමින් නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇත.

6.1 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සිවිල් සමාජ සංවිධානවල මැදිහත්වීම

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය 2009 වර්ෂයේ සිට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සම්බන්ධකර ගනිමින් කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ හා ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පස් අවුරුදු නියමු ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය දශක දෙක හමාරක පමණ කාලයක් තිස්සේ ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශයන්හි සහභාගිත්ව ක්‍රමවේදවල ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව අත්දැකීම් ඇති සංවිධානයකි. සුප්‍රකට ආර්ථික හා සමාජ විද්‍යාඥයකු වන සු මාකර් විසින් ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය 1989 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ආරම්භ කරනු ලැබීය. තාක්ෂණය මූලික කරගනිමින් ග්‍රාමීය හා නාගරික, දුප්පත් හා අඩු ආදායම් ලබන ප්‍රජාවගේ සංවර්ධන අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ කටයුතු කරනු ලබන ‘ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන්’ ආයතනය පසුව ‘ජනතාක්ෂන්’ ලෙස නම් කරගනු ලැබීය. මෙම සංවිධානය සංවර්ධනයේදී ප්‍රජා සහභාගිත්වය කෙරෙහි දැඩි විශ්වාසයකින් කටයුතු කරනු ලබන ආයතනයකි.

තම අත්දැකීම් පදනම්කර ගනිමින් ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය ප්‍රජා පාලන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කරනු ලබන්නේ 2009 වසරේදීය. එය ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක 03 ක් තුළත්, ඉන්දියාවේ ඔරිස්සා ප්‍රාන්තයේ දිස්ත්‍රික්ක 03 කත්, පාකිස්තානයේ පන්ජාබ් ප්‍රාන්තයේත් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය.

මෙම ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකාවේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ නිකවැරටිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ ‘සංග්‍රාම ආයතනයේ’ හවුල්කාරිත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක විය. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ තිරික්කෝවිල් හා නාවිදන්වෙලි ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ දෙක තුළ ‘පාම් ආයතනය’ ව්‍යාපෘතිය සඳහා හවුල්කාරිත්වය ලබා දුණි. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ගාල්ල මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය හා හබරාදුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුළ ‘ගමන ආයතනය’ හවුල්කාර සංවිධානය ලෙසට සම්බන්ධ කරගනිමින් මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය.

6.2 දත්ත-තොරතුරු දායකයින්

සමීක්ෂණය සඳහා තෝරා ගනු ලැබූ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන 14 න් ප්‍රාදේශීය මහජන නියෝජිතයින් හා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන නිලධාරීන් 33 දෙනෙකු මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සම්බන්ධ කර ගැනුණි. එනම් මහ නගර සභා නගරාධිපතිවරු තිදෙනෙකු, ප්‍රාදේශීය සභා සභාපතිවරු සිවු දෙනෙකු, ප්‍රාදේශීය සභා උපසභාපතිවරු දෙදෙනෙකු, ප්‍රාදේශීය සභාවන්හි ‘විපක්ෂ’ නායකයින් දෙදෙනෙකු, ප්‍රාදේශීය සභා ආණ්ඩු පක්ෂ මන්ත්‍රීවරයෙකු හා ප්‍රාදේශීය සභා විපක්ෂ මන්ත්‍රීවරයෙකු මහජන නියෝජිතයින් ලෙස සමීක්ෂණයට ලක් කළ අය අතර වේ.

වගු සටහන 01
සමීක්ෂණයේ සංයුතිය

අනු අංකය	ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව	දිස්ත්‍රික්කය	සහභාගී කරගත් සංඛ්‍යාව
1	අලව්ව ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	3
2	අම්බලන්ගොඩ මහ නගර සභාව	ගාල්ල	2
3	අම්බලන්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	3
4	බලපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	3
5	ගාල්ල මහ නගර සභාව	ගාල්ල	3
6	හික්කඩුව නගර සභාව	ගාල්ල	2
7	හික්කඩුව ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	1
8	කොබෙයිගනේ ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	1
9	කුරුණෑගල මහ නගර සභාව	කුරුණෑගල	2
10	නෙළුව ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	2
11	නිකවැරටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	2
12	රජ්ගම ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	2
13	රිදිගම ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	2
14	වාරියපොළ ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	3

නිලධාරීන් ලෙස සමීක්ෂණය සඳහා ප්‍රාදේශීය සභා ලේකම්වරු 08 දෙනෙකු සම්බන්ධ කර ගත් අතර නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් වරයෙක්ද, ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීන් 09 දෙනෙකුද, සංවර්ධන නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුද, සමීක්ෂණයේ දත්ත සහ තොරතුරු දායකයින් විය. මොවුන් සමග ප්‍රශ්නාවලිය තුළින් ලබා ගත් තොරතුරු විශ්ලේෂණයෙන්ද මෙම දත්ත

දායකයින් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා කළින් ලබා ගත් තොරතුරුද පදනම් කර ගනිමින් මෙම විශ්ලේෂණය සිදු කරනු ඇත.

සමස්තයක් ලෙස ගෙන බැලීමේ දී ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණය සඳහා මහජන නියෝජිතයින් 13 දෙනෙකුද නිලධාරීන් 20 දෙනෙකුද සහභාගිකර ගැනුණි. මේ පිළිබඳ තොරතුරු වගු සටහන් අංක 01 මගින් වඩා පහසුවකින් අවබෝධකරගත හැකි වනු ඇත. මෙම 33 දෙනොගෙන් ප්‍රාදේශීය සභාවේ ලේකම් වරයෙක් සහ ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරියෙක් තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයක් සිදු වූ බව නොදන්නා බව ප්‍රකාශ කර ඇති බැවින් ඔවුන් සමග සාකච්ඡාව ඉදිරියට පවත්වාගෙන නොයන ලදී. එබැවින් මෙහි දත්ත විශ්ලේෂණයේදී 31 දෙනෙකුගෙන් ලබා ගත් තොරතුරු මත පදනම්ව දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කර ඇත.

6.2.1 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ සංකල්පය පිළිබඳ දත්ත දායකයින්ට පවතින අවබෝධය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ සංකල්පය පිළිබඳව දත්ත දායකයින්ගෙන් 77%කට හොඳ අවබෝධයක් ද 19% කගේ දැනුම ඉතා හොඳ මට්ටමක පවත්නා බව ද 3%කගේ දැනුම සාමාන්‍ය මට්ටමක පවතින බව ද දක්නට හැකිවිය. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව පවතින දැනුම ඉතා දුර්වල හෝ දුර්වල තත්ත්වයේ පසුවන කිසිවකු මෙම සමීක්ෂණයට ලක් කළ අය අතර නොවීය. එබැවින් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ අවබෝධයක් සහිත දත්ත දායකයින් සමූහයකගේ අදහස් ලබා ගෙන ඇති බැවින් වැඩි විශ්වාසයකින් අවශ්‍ය තීන්දු තීරණ කිරීමට පවතින ඉඩ ප්‍රස්තාව පුළුල් වනු ඇත.

වගු සටහන් අංක-2

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ සංකල්පය පිළිබඳ දත්ත දායකයින්ට පවතින අවබෝධය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ සංකල්පය පිළිබඳ අවබෝධය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
සාමාන්‍යයි	1	3%
හොඳයි	24	77%
ඉතා හොඳයි	6	19%
එකතුව	31	100%

6.3 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයට සම්බන්ධ කර ගනු ලැබූ පාර්ශව සහ පාර්ශවකරුවන්

අධ්‍යයනයට ලක් කළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සැලසුම්කරණය සිදු කිරීම සඳහා විවිධ වූ ප්‍රජා කණ්ඩායම්වල සහභාගිත්වය ලබා ගෙන තිබුණි. එහිදී 93%ක් දෙනා කියා සිටියේ ප්‍රදේශයේ සමිති සංවිධානයන්හි නිලධාරීන් සැලසුම්කරණය සඳහා සම්බන්ධ කරගත් බවය. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ වෙළෙඳ ව්‍යාපාරිකයින් අවම වශයෙන් සැලසුම්කරණය සඳහා සම්බන්ධ කරගෙන ඇති කණ්ඩායම ය. සාමාන්‍ය ජනතාව සම්බන්ධ කර ගත් බව 87%ක් දෙනා විසින් පිළිගෙන ඇත. මේ නිසා සමස්තයක් ලෙස සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව හොඳ අවබෝධයක් සහිත කණ්ඩායමක් විසින් එකී සැලසුම්කරණය සඳහා විවිධත්වය සහිතව ප්‍රජා කණ්ඩායම් නියෝජනයක් ලබා ගෙන තිබීම සතුටුදායක මට්ටමක පවතින බව පැවසිය හැකිය.

වගු සටහන් අංක - 03
සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සහභාගි කරගෙන ඇති පාර්ශව

සහභාගි කරගෙන ඇති පාර්ශව	එකඟ වූ සංඛ්‍යාව	පිළිතුරු දුන් සංඛ්‍යාව%
ප්‍රාදේශීය දේශපාලකයින් (පාලක පක්ෂය)	28	90.32
ප්‍රාදේශීය දේශපාලකයින් (ප්‍රති පක්ෂය)	25	80.65
ප්‍රාදේශීය සභාවේ නිලධාරීන්	24	77.42
ප්‍රාදේශීය ප්‍රභූන්	24	77.42
ප්‍රදේශයේ සමිති සමාගම්	29	93.55
ප්‍රදේශයේ වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයින්	14	45.16
පුජ්‍ය පක්ෂය	19	61.29
සාමාන්‍ය ජනතාව	27	87.10

ඉහත වගු සටහන පරිදි සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සියලු කණ්ඩායම් සම්බන්ධ කරගනු ලැබූ බව ප්‍රකාශ කරන ලද වුවද තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ දත්ත දායකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අදහස් සැලකීමේ දී සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සිදු වූ ආකාරය පිළිබඳ සමස්තයක් ලෙස සැහීමකට පත් විය නොහැකි මට්ටමක් පවතින බව පෙනේ. පහත වගු සටහන මගින් එය වඩාත් හොඳින් පැහැදිලි කර ගත හැකිය.

වගු සටහන් අංක - 04
සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ආකල්ප

	සැලසුම්කරණය පිළිබඳ සැහීමකට පත් වීම				
	අති විශිෂ්ටයි	විශිෂ්ටයි	සැහීමකට පත් විය හැකිය	සැහීමකට පත් විය නොහැකිය	කමකට නැත
ප්‍රාදේශීය සභා සභාපති	0	0	4	0	0
ප්‍රාදේශීය සභා උප සභාපති	0	0	2	0	0
සංවර්ධන නිලධාරී	0	0	1	0	1
ආණ්ඩු පක්ෂ මන්ත්‍රී	0	0	0	0	1
ප්‍රති පක්ෂ නායක	0	0	0	0	1
විපක්ෂ මන්ත්‍රී	0	0	0	1	0
නගරාධිපති	1	0	2	0	0
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	0	6	1	1
පුජ්‍ය සංවර්ධන නිලධාරී	0	1	6	0	2
එකතුව	1	1	21	2	6
ප්‍රතිශතය	3%	3%	68 %	6%	20%

ඉහත වගු සටහන අනුව ඉතාම පැහැදිලිව පෙනෙන කරුණක් වන්නේ තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු කරන ලද සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය අති විශිෂ්ට අන්දමින් සිදු වූ බව ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ එක් අයෙකු පමණක් බව ය. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 3% කි. එමෙන්ම විශිෂ්ට අන්දමින් සිදු වූ බව ද එක් අයෙකු විසින් ප්‍රකාශ කර ඇති අතර එහි ප්‍රතිශතයද 3% කි. 68% ක් සෑහීමකට පත් විය හැකිය යන අදහස දරන අතර අනෙක් 6% ද සෑහීමකට පත් විය නොහැකිය යන අදහස දරති. තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය කමකට නැත යන අදහස 20%ක් දෙනා ඉදිරිපත් කරන අතර එය තරමක් බරපතල ලෙස සිතා බැලිය යුතු තත්ත්වයකි.

එක් එක් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවට අදාළව මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන් යන කන්ඩායම් දෙක තුළින්ම අදහස් ලබා ගැනීම නිසා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ වඩාත් නිවැරදි විනයක් ගොඩ නගා ගත හැකි විය. ඉහත වගු සටහනට අනුව තම ප්‍රදේශයේ අති විශිෂ්ට ලෙස සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සිදු වූ බව ප්‍රකාශ කරන ලද දත්ත දායකයා අයත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයෙහි තිදෙනෙකු සමීක්ෂණයට ලක් කරන ලදී. ඒ අනුව එක් අයෙකු අති විශිෂ්ට මට්ටමින් සිදු වූ බව ප්‍රකාශ කළද අනෙක් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකු සෑහීමට පත් විය හැකිය යන අදහස දරන අතර අනෙක් දත්ත දායකයා සෑහීමකට පත් විය නොහැකිය යන අදහස දරයි. ඒ අනුව 2/3ක් දෙනා එකී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය අති විශිෂ්ට මට්ටමින් හෝ විශිෂ්ට මට්ටමින් සිදු වූ බව පිළි නොගනිති.

එමෙන්ම තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ට ලෙස සිදු වූ බව එක් අයෙකු ප්‍රකාශ කර ඇත. එකී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනය තුළ දෙදෙනෙකු සමීක්ෂණයට ලක් කර ඇති අතර අනෙක් දත්ත දායකයා ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ තම ප්‍රදේශයේ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ සෑහීමකට පත් විය හැකි මට්ටමක පවතින බවයි.

ඉහත කරුණු යටතේ සලකා බලන විට පැහැදිලි වනුයේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සිදු වූ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි 74%ක් දෙනා විශ්වාස කරනුයේ එම සැලසුම්කරණය හොඳින් සිදු වූ බවය. මින් 26%ක් දෙනා තම ප්‍රදේශයේ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව සෑහීමකට පත් විය නොහැකි ය සහ කමකට නැත යන අදහස තුළ සිටීම තුළ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියෙහි කිසියම් ගැටලුවක් පවතින බව ට සාක්ෂිය.

6.4 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ඉතා සාර්ථක නොවීමට බල පෑ කරුණු

තම තමන්ගේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ඉතා සාර්ථකව සිදු නොවීමට හේතු වූ කරුණු පැවැතිය යුතුය. එය පුද්ගලයින්ගේ වැරැද්දක් නිසා සිදු වූ දෙයක් විය හැකිවාක් මෙන්ම භාවිත විධික්‍රමයන්හි දුර්වලතා නිසාද සිදු විය හැකිය. මේ නිසා සැලසුම්කරණය විශිෂ්ට අයුරින් සිදු නොවීමට බලපාන ලද හේතු සොයා බැලීම සිදු කළේය. මෙම ප්‍රශ්නය සඳහා 15 දෙනෙකු ප්‍රතිචාර දක්වා නොමැති අතර දෙදෙනෙකු විශිෂ්ට සහ අති විශිෂ්ඨ යැයි ප්‍රකාශ කරන ඇති බැවින් මේ සඳහා ඔවුන් අදාළ නොවේ. ඒ අනුව පිලිතුරු සපයන ලද 14 දෙනාගේ අදහස් පහත වගු සටහනෙහි පෙන්වුම් කරයි.

වග සටහන් අංක - 05

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ ලෙස සිදු නොවීමට හේතු වූ පුද්ගලයින් ප්‍රමුඛතාවය අනුව

	ප්‍රමුඛතාවය				
	අංක 1	අංක 2	අංක 3	අංක 4	අංක 5
සභාපති	7	0	0	0	0
උප සභාපති	0	3	1	0	0
ප්‍රතිපක්ෂ නායක	2	2	5	0	0
කොමසාරිස් / ලේකම්	0	0	0	3	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	1	1	0	1	0
ප්‍රදේශයේ සමිති සමාගම්	1	1	0	0	0
පූජ්‍ය පක්ෂය	1	0	2	0	0
මහජනතාව	2	2	0	1	0
එකතුව	14	9	8	5	0

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ ලෙස සිදු නොවීමට හේතු වූ පුද්ගලයින් පිළිබඳව විමසීමේ දී සමීක්ෂණයට ලක් කළ 31 දෙනාගෙන් පිළිතුරු ලබා ගත හැකි වූයේ 14 දෙනෙකුගෙන් පමණි. ඔවුන් විසින් ලබා දෙන ලද අදහස් අනුව 50%ක් දෙනා විසින් පලමුව එනම් ප්‍රධාන වශයෙන්ම වගකිව යුතු පුද්ගලයා ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත්තේ සභාපතිවරයා ය. එමෙන්ම ප්‍රති පක්ෂ නායක හා මහජනතාවද මේ සඳහා වගකිව යුතු දෙවන පාර්ශ්වයන් ලෙසට හඳුනාගෙන ඇත. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයෙහි කොමසාරිස් හෝ ලේකම් වගකිව යුතු පුද්ගලයින් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත්තේ ප්‍රමුඛතාවයෙහි අවසානයට ය. කෙසේ වුවද ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ට අයුරින් සිදු නොවීමට යම් යම් මට්ටම්වලින් සියලු දෙනා වගකිවයුතු බව නොරහසකි. එහි මූලිකත්වය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන පුරවැසියා ලෙස සභාපති හෝ නගරාධිපති විසින් භාර ගත යුතු බව පැවසීමද ගැටලුවක් විය නොහැකිය. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමේ අවස්ථාවන්ගෙන් නිසි ප්‍රයෝජන ගැනීමට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන ප්‍රධානින් වගබලා ගත යුතු යන්න මින් අදහස් කරයි. ප්‍රතිපක්ෂ නායක හෝ එම කණ්ඩායම ද වගකිව යුතු සියලු ජනතා නියෝජිතයින් නිලධාරීන් හා ජනතා කණ්ඩායම් ඊට සම්බන්ධ කර ගැනීමේ මූලික වගකීම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන ප්‍රධානියා විසින් දැරිය යුතුය. එය නිලධාරීන් මෙන්ම අනෙකුත් මහජන නියෝජිතයින් විසින්ද අනුමත කරනු ලබයි.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ට ලෙස සිදු නොවීමට පුද්ගලයින් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායම් හේතු වූවාක් මෙන්ම ඒ සඳහා භාවිත විධික්‍රමවල ගැටලු පවතින්නේද යන්න මී ළඟට සොයා බලන ලදී. මේ සඳහා පිළිතුරු ලබා දෙන ලද සංඛ්‍යාව 17 දෙනෙකි. 11 දෙනෙකු පිළිතුරු ලබා නොදෙන ලදී.

වග සටහන් අංක -06

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ඉතා හොදින් සිදු නොවීමට හේතු

	අංක 1	අංක 2	අංක 3	අංක 4	අංක 5
ක්‍රමවේදය හරිහැටි ක්‍රියාත්මක නොවීම	3	4	4	1	0
ක්‍රමවේදය හරි හැටි නොදැනීම	0	5	0	0	2
කාලය මදි වීම	3	0	2	1	0
උවමනාවක් නොමැතිකම	5	1	1	1	1
දුර්වල සහභාගිත්වය	6	2	3	0	0
අදාළ නොවේ	3				
පිලිතුරු නොදුන්	11				

පිලිතුරු ලබා දෙන ලද 17 දෙනාගේ අදහස් අනුව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශයෙහි සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ අන්දමින් සිදු නොවීමට බල පෑ හේතු පහත පරිදි ප්‍රමුඛතාගත කළ හැකිය.

1. දුර්වල සහභාගිත්වය
2. වුවමනාවක් නොමැතිකම
3. ක්‍රමවේදය හරිහැටි ක්‍රියාත්මක නොවීම
4. කාලය මදිවීම
5. ක්‍රමවේදය හරි හැටි නොදැනීම

දුර්වල සහභාගිත්වය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ අන්දමින් සිදු නොවීමට බල පෑ හේතු අතර පළමු හේතුව ලෙස දුර්වල සහභාගිත්වය යන සාධකය හඳුනා ගැනුණි. මෙම දුර්වල සහභාගිත්වය තුළ මහජන නියෝජිතයින්ගේ නිලධාරීන්ගේ හා ප්‍රජාවගේ යන සියලු අංශයන්හි දුර්වල සහභාගිත්වය අදහස් කෙරේ. මේ බව පහත වග සටහන් ආශ්‍රයෙන් වඩාත් හොදින් අවබෝධ කර ගත හැකි වනු ඇත.

වග සටහන් අංක - 07

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයට අදාළ සහභාගිත්වය පිළිබඳ තක්සේරුව

	ඉතා දුර්වලයි	දුර්වලයි	සාමාන්‍යයි	හොදයි	ඉතා හොදයි	පිලිතුරු සංඛ්‍යාව
ප්‍රාදේශීය සභා සභාපති	0	4	0	5	15	24
ප්‍රාදේශීය සභා උප සභාපති	0	1	7	13	7	28
ප්‍රති පක්ෂ නායක	2	3	10	11	2	28
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	1	0	13	9	23
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	1	1	0	8	11	21

වගු සටහන් අංක 07ට අනුව සලකා බලන විට වගු සටහනෙහි දත්ත නැවැත ප්‍රධාන කොටස් 3කට බෙදා විග්‍රහ කළ හැකිය. එනම්

1. ඉතා දුර්වල හා දුර්වල
2. සාමාන්‍ය
3. හොඳයි හා ඉතා හොඳයි වශයෙනි.

ඒ අනුව වර්ගීකරණය කරමින් වගු සටහන් අංක 08 ඉදිරිපත් කර ඇත.

වගු සටහන් අංක - 08
සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ ලෙස සිදු නොවීමට හේතු වූ පුද්ගලයින්

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියට දායකත්වය	ඉතා දුර්වල/දුර්වල	සාමාන්‍ය	හොඳයි /ඉතා හොඳයි
ප්‍රාදේශීය සභා සභාපති	17%	0	83%
ප්‍රාදේශීය සභා උප සභාපති	4%	25%	71%
ප්‍රති පක්ෂ නායක	18%	36%	46%
ලේකම් / කොමසාරිස්	4%	0	96%
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	10%	0	90%
ප්‍රාදේශීය සභා සභාපති	17%	0	83%

6.5 සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ ලෙස සිදු නොවීමට හේතු වූ පුද්ගලයින්

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා දායකත්වය ලබා දීම දුර්වලම ප්‍රතිපක්ෂ නායකගේ බව ඉහත වගු සටහන් අංක 07 සහ 08 අනුව පැහැදිලි ය. ප්‍රති පක්ෂ නායකගේ දායකත්වය සහයෝගිත්වය අඩුම මට්ටමක පවතින බව 17%ක් දෙනා පිළිගන්නා අතර 16%ක් දෙනා ගේ මතය වූයේ ප්‍රාදේශීය සභාවේ සභාපතිගේ දායකත්වය ලැබීම ප්‍රමාණවත් නොවන බවය. සමස්තයක් ලෙස සැලකීමේ දී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි නිලධාරීන්ගේ දායකත්වය කැපවීම ඉහල මට්ටමක ඇති බව 90%කට වැඩි දෙනෙක් පිළිගන්නා බව පැහැදිලි ය.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ හි සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා දුර්වල සහභාගිත්වය නැතහොත් සහයෝගය ප්‍රමාණවත් අයුරින් නොදැක්වීමට හේතු පැවැතිය යුතුය. ඒ සඳහා බල පා ඇති හේතු විමසීමේ දී 17 දෙනෙකු විසින් තමන්ට දැනෙන පරිදි අනුපිළිවෙලට හේතු සාධක පෙන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා එයට මැදිහත් විය යුතුම කණ්ඩායම වන මහජන නියෝජිතයින් හා ප්‍රධාන වගකිව යුතු නිලධාරීන්ගේ සහාය ඉතා හොඳින් නොලැබීමට හේතු වූ කරුණු අතරින් ප්‍රබල ලෙසම බලපා ඇති කරුණු හඳුනා ගැනීම මෙහිදී සිදු වුණි. ඒ අනුව සභාපතිගේ නගරාධිපතිගේ උපසභාපතිගේ විපක්ෂනායකගේ ලේකම්ගේ හෝ කොමසාරිස්ගේ මෙන්ම ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීගේ සහාය ලැබීම අඩු වීමට බලපා ඇති හේතු මෙහිදී හඳුනා ගැනුණි. පහත වගු සටහන් ආශ්‍රයෙන් මෙය වඩාත් හොඳින් පැහැදිලි කර ගත හැකිය.

වගු සටහන් අංක -09
සහයෝගය ලබාදීම ප්‍රමාණවත් නොවීමට ප්‍රමුඛ හේතු

	සහයෝගය ලබා නොදීමට හේතු							
	A	B	C	D	E	F	G	H
ප්‍රාදේශීය සහ සභාපති	1	0	0	0	0	2	0	1
ප්‍රාදේශීය සහ උප සභාපති	1	0	0	2	0	0	1	1
ප්‍රති පක්ෂ නායක	4	4	1	0	0	0	7	1
ලේකම් / කොමසාරිස්	1	0	0	0	0	0	0	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	1	0	0	0	0	0	1	0
එකතුව	8	4	1	2	0	2	9	3

- යතුර. A. පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම
 B. සභාපති සමග ඇති පුද්ගලික ගැටලු
 C. සභාපති සමග ඇති දේශපාලන ගැටලු
 D. සහභාගි වීමට අවස්ථාවක් ලබා නොදීම
 E. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය
 F. සැලසුම්කරණය පිළිබඳ නොදැනුවත්බව
 G. උනන්දුවේ අඩුකම
 H. ප්‍රමුඛත්වයෙහි පවතින ගැටලු

වගු සටහන් අංක 09ට අනුව පැහැදිලිව ම දක්නට ඇත්තේ සභාවේ කටයුතු සඳහා උනන්දුවේ අඩු කම ප්‍රමුඛ කරුණ වන බවය. විශේෂයෙන්ම ප්‍රතිපක්ෂ නායකගේ උනන්දුව සහ කටයුතු සම්බන්ධව ඉතා අඩු මට්ටමක පවතින බව පෙනුණි. එමෙන්ම පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම සහ සභාපති සමග පවතින පුද්ගලික ගැටලු ප්‍රති පක්ෂ නායකගේ සහභාගිත්වය අවම වීමට බල පා ඇති ප්‍රමුඛ කරුණු ය.

සභාපතිගේ සහාය අවම වීමට බල පා ඇති ප්‍රමුඛ කරුණක් වන්නේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ඇති නොදැනුවත්භාවය ය. මෙම නොදැනුවත්භාවය නිසා මේ සඳහා සහභාගි වීම මෙන්ම සහයෝගය දැක්වීම අවම මට්ටමක පවතින බව පෙනෙයි. එමෙන්ම උප සභාපතිට බොහොමයක් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සහභාගි වීමට අවස්ථාවක් නොදීම නිසා ඔහුගේ සහයෝගය සහ සහභාගිත්වය අවම වී ඇති බව පෙන්නුම් කළ හැකිය.

වගු සටහන් අංක -10
 සහයෝගය ලබා දීම ප්‍රමාණවත් නොවීමට හේතු දෙවන සාධකය ලෙස හඳුනා ගැනීම

	සහයෝගය ලබා නොදීමට හේතු							
	A	B	C	D	E	F	G	H
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	0	0	0	0	3	0	0	1
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	1	0	3	0	0	1	0	0
ප්‍රති පක්ෂ නායක	0	1	3	0	0	2	2	1
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	1	0	0	0	0	0	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	0	1	0	0	0	1	0	0
එකතුව	1	3	6	0	3	4	2	2

- යතුර. A. පුද්ගලික නායාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම
 B. සහාපති සමග ඇති පුද්ගලික ගැටලු
 C. සහාපති සමග ඇති දේශපාලන ගැටලු
 D. සහභාගිවීමට අවස්ථාවක් ලබා නොදීම
 E. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය
 F. සැලසුම්කරණය පිළිබඳ නොදැනුවත්බව
 G. උනන්දුවේ අඩුකම
 H. ප්‍රමුඛත්වයෙහි පවතින ගැටලු

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා මැදිහත් විය යුතු ප්‍රධාන පාර්ශ්වයන්ගේ අඩු මැදිහත්වීමට බලපා ඇති දෙවන ප්‍රධාන හේතුවක් හඳුනා ගැනුණි. මෙහිදී සහාපති සමග ඇති දේශපාලනික ගැටලු සහ සැලසුම්කරණය පිළිබඳව පවත්නා නොදැනුවත්කම ප්‍රමුඛ කරුණු 2ක් ලෙස පිලිවෙලින් හඳුනා ගත හැකි විය. වගු සටහන් අංක 10 පරීක්ෂා කර බැලීමෙන් මේ බව වඩාත් හොඳින් තහවුරු කර ගත හැකිය.

වගු සටහන් අංක -11
 සහයෝගය ලබා දීම ප්‍රමාණවත් නොවීමට හේතුවන තෙවන සාධකය

	සහයෝගය ලබා නොදීමට හේතු							
	A	B	C	D	E	F	G	H
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	0	0	0	0	0	1	0	2
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	1	2	0	0	0	0	0	0
ප්‍රති පක්ෂ නායක	1	1	0	0	3	1	0	0
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	0	1	0	0	0	0	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	0	0	1	0	0	0	0	0
එකතුව	2	3	2	0	3	2	0	2

	සහයෝගය ලබා නොදීමට හේතු							
	A	B	C	D	E	F	G	H
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	0	0	0	0	0	1	0	2
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	1	2	0	0	0	0	0	0
ප්‍රති පක්ෂ නායක	1	1	0	0	3	1	0	0
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	0	1	0	0	0	0	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	0	0	1	0	0	0	0	0
එකතුව	2	3	2	0	3	2	0	2

- යතුර. A. පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම
 B. සහාපති සමග ඇති පුද්ගලික ගැටලු
 C. සහාපති සමග ඇති දේශපාලන ගැටලු
 D. සහභාගි වීමට අවස්ථාවක් ලබා නොදීම
 E. සහභාගීත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය
 F. සැලසුම්කරණය පිළිබඳ නොදැනුවත්බව
 G. උනන්දුවේ අඩුකම.
 H. ප්‍රමුඛත්වයෙහි පවතින ගැටලු

සහභාගීත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා මැදිහත් විය යුතු ප්‍රධාන පාර්ශ්වයන්ගේ අඩු මැදිහත්වීමට හේතු වූ තුන් වන ප්‍රධාන කරුණු වශයෙන් දත්ත දායකයින් විසින් හඳුනා ගැනුනේ වගු සටහන් අංක 11හි අඩංගු කරුණු ය. ඒ අනුව සහාපති සමග ඇති පුද්ගලික ගැටලු සහ සහභාගීත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය සමාන වටිනාකමක් ඇති ප්‍රමුඛ කරුණු ලෙස හඳුනා ගත හැකි විය. ඒ අනුව සමස්තයක් ලෙස ගෙන බැලීමේ දී සහභාගීත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සහභාගීත්වය හා සහයෝගය අඩු වීමට බල පා ඇති හේතූන් පිලිවෙලින් පහත පරිදි වේ.

1. උනන්දුවේ අඩු කම
2. පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම
3. සහාපති සමග පවතින පුද්ගලික ගැටලු
4. සහභාගීත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ඇති නොදැනුවත්භාවය
5. සහභාගි වීමට අවස්ථාවක් නොදීම
6. සහාපති සමග ඇති දේශපාලනික ගැටලු
7. සහභාගීත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය
8. ප්‍රමුඛත්වයෙහි පවතින ගැටලු

වශයෙනි. ඉහත සඳහන් පරිදි සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සහාය ලබා දීම අවම වීමට හේතු වූ කරුණු හඳුනා ගන්නා ලදී. කෙසේ වුවද මෙම සියලු මහජන නියෝජිතයින්ගේ හා නිලධාරීන්ගේ සහය යම් යම් මට්ටම්වලින් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා ලැබුණ අතර ඒ සඳහා බල පා ඇති හේතු සාධක කීපයක් ම හඳුනා ගැනිණි.

6.6 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයට සහයෝගය ලබා දීම සඳහා හේතු වී ඇති ප්‍රමුඛ කරුණු

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන් සහාය දැක්වීමට හේතු වූ ප්‍රමුඛ කරුණු අනුපිළිවෙලට හඳුනා ගැනුණු අතර එහිදී දත්ත දායකයින් විසින් පළමු ස්ථානයේ තැබිය හැකි ප්‍රමුඛ කරුණු ලෙස හඳුනා ගැනුණු කරුණු පහත අංක 12 වගු සටහනෙහි දැක්වේ. දෙවන හා තෙවන ලෙස ප්‍රධාන හේතු ප්‍රමුඛතාගත කිරීම සිදු කළ ද එහිදී ද මෙම කරුණුම ප්‍රමුඛතාවයට පත්ව ඇත.

වගු සටහන් අංක -12
සහයෝගය ලබා දීමට හේතු වූ පළමු සාධකය ලෙස හඳුනා ගැනීම

	සහයෝගය ලබා දීමට ප්‍රමුඛ හේතු				
	A	B	C	D	E
ප්‍රාදේශීය සහ සභාපති	12	2	5	0	0
ප්‍රාදේශීය සහ උප සභාපති	9	0	7	0	3
ලේකම් / කොමසාරිස්	12	0	8	4	2
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	12	1	6	1	3
එකතුව	45	3	26	5	8

- යතුර.
- A. කැපවීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම
 - B. ඔහුගේ නායකත්වය නොවේ නම් එය ඉටු කළ නොහැකි වීම
 - C. කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කිරීම
 - D. අප්‍රතිහත ධෛර්යය
 - E. ඉලක්කයට යාමේ අභිරුචිය

ඉහත වගු සටහනට අනුව ප්‍රාදේශීය සහ සභාපතිගේ ලේකම්ගේ සහ ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීගේ කැපවීම ඉතා ඉහලින්ම අගය කර ඇත. එමෙන්ම ලේකම් උප සභාපති හා ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීන් තුළ කණ්ඩායම් හැඟීම වැඩි වශයෙන් දක්නට ඇති බව පැවැසිය හැකිය. එසේම සභාපතිට වඩා උප සභාපති සහ ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී ඉලක්කයට යාමේ වැඩි වුවමනාවකින් කටයුතු කර ඇති බව පෙනේ.

වගු සටහන් අංක -13
සහයෝගය ලබා දීමට හේතු දෙවන සාධකය හඳුනා ගැනීම

	සහයෝගය ලබා දීමට ප්‍රධාන හේතු				
	A	B	C	D	E
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	6	4	4	2	2
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	7	1	8	0	2
ලේකම් / කොමසාරිස්	4	2	6	0	2
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	6	1	5	2	1
එකතුව	23	8	23	4	7

- යතුර. A. කැපවීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම
 B. ඔහුගේ නායකත්වය නොවේ නම් එය ඉටු කල නොහැකි වීම
 C. කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කිරීම
 D. අප්‍රතිහත ධෛර්යය
 E. ඉලක්කයට යාමේ අභිරුචිය

වගු සටහන් අංක -14
සහයෝගය ලබා දීමට හේතු තෙවන සාධකය හඳුනා ගැනීම

	සහයෝගය ලබා දීමට ප්‍රධාන හේතු				
	A	B	C	D	E
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	0	1	6	3	4
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	1	1	3	3	1
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	0	3	3	1
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	0	2	3	3	3
එකතුව	1	7	15	12	9

- යතුර. A. කැපවීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම
 B. ඔහුගේ නායකත්වය නොමැතිව එය ඉටු කල නොහැකි වීම
 C. කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කිරීම
 D. අප්‍රතිහත ධෛර්යය
 E. ඉලක්කයට යාමේ අභිරුචිය

වගු සටහන් අංක 12, 13 සහ 14ට අනුව හඳුනා ගනු ලැබූ පරිදි ඉහත නිලධාරීන් විසින් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සහාය ලබා දීමට හේතු වූ ප්‍රමුඛ කරුණු පහත දැක්වේ.

1. කැපවීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම
2. කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් යුතු වීම
3. ඉලක්කයට යාමේ අභිරුචිය
4. ඔහුගේ නායකත්වය අවශ්‍යම වීම
5. අප්‍රතිහත ධෛර්යයද අනෙක් සාධකය ලෙස බලපා ඇති කරුණකි.

6.7 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ජනතා දැනුවත්භාවය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ජනතා දැනුවත්භාවය පිළිබඳ සමීක්ෂණයට ලක් වූවන්ගේ අදහස අනුව ජනතා දැනුවත්භාවය හොඳ මට්ටමක පවතින බව 43%ක් දෙනා පිළිගෙන තිබුණි. එමෙන්ම ජනතා දැනුවත්භාවය සාමාන්‍ය මට්ටමක පවතින බව 32%ක් දත්ත දායකයින් පිළිගෙන තිබුණි. 19%ක් ප්‍රකාශ කළේ දුර්වල සහ ඉතා දුර්වල මට්ටමක ජනතා දැනුවත්භාවය පවතින බවයි. විශේෂයෙන්ම අම්බලන්ගොඩ නගර සභාවෙහි දත්ත දායකයින් සහ බලපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි දත්ත දායකයින් සියලු දෙනාම ජනතා දැනුවත් භාවය හොඳ මට්ටමක පවතින බව පිළිගෙන තිබුණි. එමෙන්ම නිකවැරටිය ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි දත්ත දායකයින්ගෙන් එක් අයෙකු හා වාරියපොල ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි දත්ත දායකයින්ගෙන් එක් අයෙකු හැරුණු කොට අනෙක් සියලු දෙනාම ජනතා දැනුවත්භාවය හොඳ මට්ටමක පවතින බව පිළිගෙන ඇත.

වගු සටහන් අංක -15
සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ජනතා දැනුවත් වීම

විස්තරය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
ඉතා දුර්වලයි	2	6%
දුර්වලයි	4	13%
සාමාන්‍යයි	10	32%
සුදුසුයි	13	43%
ඉතා හොඳයි	2	6%
අදාළ නොවේ	0	0
පිළිතුරු නොදුන්	0	0
එකතුව	31	100%

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ජනතා දැනුවත්භාවය දුර්වල බව 19%ක් දෙනා ප්‍රකාශ කර ඇත. එසේ ජනතාවගේ දැනුවත්භාවය අවම වීමට බලපෑ හේතු විමසීමට ලක් කරන ලදී. ඔවුන් විසින් ලබා දෙන පිළිතුරු අනුව එයට බල පා ඇති හේතුවල ප්‍රමුඛතාවය පහත පරිදිය.

එනම්,

1. ජනතා අනවබෝධය හෝ නොදැනීම,
2. ජනතා උනන්දුව අඩුකම,
3. ජනතා අවිශ්වාසය සහ
4. ජනතාවගේ සෘණ ආකල්ප

යනාදිය හේතු ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත.

වගු සටහන් අංක -16
 ජනතා දැනුවත්භාවය දුර්වල වීමට හේතු

	අංක 1	අංක 2	අංක 3	අංක 4
ජනතා අනවබෝධය හෝ නොදැනීම	4	1	1	0
ජනතා උනන්දුව අඩුකම	2	3	0	1
ජනතා අවිශ්වාසය	0	1	0	2
පුද්ගලික දේශපාලන අභිප්‍රායන් සමග සට්ටනය	0	0	0	0
ජනතා සෘණ ආකල්ප	0	1	3	0

මේ අනුව ඉහත සමීක්ෂණ තොරතුරු දෙස බලන විට පෙනී යන්නේ අදාල ක්ෂේත්‍ර වල සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව වූ දැනුවත් භාවය සහ අවබෝදය සතුටුදායක බවය. එසේම සමීක්ෂණයට ලක් වූ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශවල දේශපාලකයින්, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල නිලධාරීන්, ප්‍රාදේශීය ප්‍රභූන්, සමිති සමාගම්, වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයින්, පුජ්‍ය පක්ෂය සහ ජනතාවගේ යන අයගෙන් බහුතරයකගේ පැසසුමට සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ලක්ව තිබූ බව ය. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයේ යම් අසාර්ථකවීම්වලට හේතු වූයේ දුර්වල සහභාගිත්වය, වුවමනාවක් නොමැතිකම, ක්‍රමවේදය හරිහැටි ක්‍රියාත්මක නොවීම, කාලය මදිවීම, සහ ක්‍රමවේදය හරි හැටි නොදැනීම වැනි කාරණා ය. එ ලෙසම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ප්‍රධානීන්ගේ උනන්දුව අඩුකම ඒ සඳහා බලපෑ මූලික කරුණක් ලෙස නිරීක්ෂණය විය.

6.8 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ පවත්නා ආකල්ප

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා යොදා ගැනීම සහ එහි අවශ්‍යතාවයක් පවතින්නේද යන්න පිළිබඳව මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන් සමග අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී. ඔවුන් විසින් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා යොදා ගැනීම සම්බන්ධව ඉදිරිපත් කරන ලද අදහස් ප්‍රධාන කොටස් දෙකක් යටතේ සාරාංශ කල හැකිය. එනම් 1. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ධනාත්මක ආකල්ප සහ 2. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ නිශේධනාත්මක ආකල්ප වශයෙනි.

6.8.1 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී මතු වූ ධනාත්මක ආකල්ප

I. ජනතාවගේ සැබෑ අවශ්‍යතා යෝජනා වශයෙන් ඉදිරිපත් වේ.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශයක සංවර්ධන වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීමේදී ප්‍රජාවගේ සැබෑ සංවර්ධන වුවමනා මොනවාද යන්න පිළිබඳ වඩාත් වැඩි අවබෝධයක් ඇත්තේ ප්‍රදේශයේ ජීවත් වන ප්‍රජාවටය. එම නිසා ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා නිවැරදිව හඳුනා ගැනීමට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ඔවුන් සහභාගි කර ගත යුතු ය. මහජන නියෝජිතයින් වශයෙන් එලෙස ජනතාවගේ සැබෑ සංවර්ධන අවශ්‍යතා ජනතාවගේ මූලිකත්වයෙන් හඳුනා ගනිමින් සංවර්ධන වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම තුළ තම කොට්ඨාශයේ ප්‍රජාවගේ දැනෙන සහ දැවෙන ගැටලු හඳුනාගත හැකිය.

ඒ සඳහා සුදුසුම විධික්‍රමයක් ලෙසට සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හඳුනාගත හැකිය. මෙලෙස ජනතා සහභාගිත්වය ලබා ගැනීමේ දී ප්‍රදේශයේ උගත් බුද්ධිමත් කණ්ඩායම් මගින් ද විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි නිපුණ පුද්ගලයින් විසින් ද ආන්තිකභාවයට පත්ව සිටින සංවර්ධනයේ සෘජු ප්‍රතිලාභ අඩුවෙන් භුක්ති විදින ප්‍රජා කණ්ඩායම් විසින් ද ප්‍රභූවරු සහ විවිධ සංවිධාන නිලධාරීන් විසින් ද ඉදිරිපත් කරනු ලබන විවිධ අදහස් නිසා තර්කානුකූලව ජනතාවගෙන් වැඩි පිරිසකට ප්‍රතිලාභ හිමිවන අත්‍යවශ්‍ය සංවර්ධන ගැටලු හඳුනා ගැනීම අතිශයින්ම පහසු වනු ඇත. මෙමගින් වර්තමානය වන විට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ පැන නැගී ඇති ගැටලු රැසකට විසඳුම් සපයා ගත හැකිය.

II. විනිවිදභාවය ආරක්ෂා වීම.

සියලු පාර්ශව නියෝජනය වන ලෙස කොට්ඨාශයේ ප්‍රජාවගේ අදහස් ලබා ගැනීම තුළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක් ලෙසට ඉදිරියේදී සිදු කිරීමට අපේක්ෂිත සංවර්ධන වැඩ සටහන් පිලිබදවත් ඒ සඳහා පවතින අරමුදල් පිලිබදවත් ප්‍රජාව තුළ අවබෝධය වර්ධනය වීම මගින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව කෙරෙහි පවතින විශ්වාසය තහවුරු වීම සිදු වේ. මේ වන විට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රජාව තුළ පවතින සැකය අවිශ්වාසය හා සෘණාත්මක ආකල්ප වෙනස් කරමින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු විසින් ඉටු කරනු ලබන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිලිබදවත් ආයතනයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිලිබදවත් විශ්වාසය තහවුරු කළ හැක්කේ මෙලෙස විනිවිදභාවය ආරක්ෂා කරමින් කටයුතු කළ හොත් පමණි. ඒ සඳහා සුදුසුම ක්‍රියාවලියක් සහභාගිත්ව සංකල්පය තුළ අන්තර්ගත වන බව විශ්වාස කළ හැක.

III. ප්‍රති පක්ෂයේ බලපෑම් අඩු වීම.

වර්තමානය වන විට බොහොමයක් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ප්‍රතිපක්ෂය සෑම දෙයකටම විරුද්ධවන විරුද්ධවාදීන් පිරිසක් බවට පමනක් පත්ව ඇත්තේ සහභාගිත්ව විධික්‍රමවල පවතින අඩුව නිසාය. ජනතා අදහස් අනුව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු කටයුතු කරන්නේ නම් එහිදී පක්ෂ විපක්ෂ හේදයකින් තොරව සියලු ජනතාවගේ අදහස් නියෝජනය වීම තුළ විරුද්ධ පක්ෂයටද අදාළ සංවර්ධන යෝජනා සමග එකඟවීමට සිදු වේ. මෙමගින් ප්‍රතිලාභ හිමිවනුයේ කොට්ඨාශයේ සියලු ප්‍රජාවට බැවින් සංවර්ධන වැඩසටහන් දේශපාලනීකරණය වීම නවතා ලීමට හැකි පරිසරයක් නිර්මාණය වනු ඇත. මෙමගින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ ප්‍රතිපක්ෂයේ සෑම දෙයකටම විරුද්ධ වීමේ පුරුද්දෙන් බැහැරව නිවැරදි දෙයක් නිවැරදිව ඉටු කිරීමට සියලු දෙනා උත්සුක වීමෙන් සංවර්ධනයේ නියම ප්‍රතිලාභ ප්‍රජාවට හිමි වනු ඇත.

IV. ජනතාවගේ ශ්‍රම දායකත්වය ඉහළ යාම.

ජනතා අවශ්‍යතා ඔවුන්ගේ අදහස් අනුව ඉටු කිරීමට දේශපාලන නායකත්වය කටයුතු කරන්නේ නම් එකී සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තුළ ජනතාවගේ දායකත්වය ඉහළ යාම අනිවාර්ය ලක්ෂණයක් ය. වර්තමානය වන විට සංවර්ධන ව්‍යාපෘති

සදහා ප්‍රජා දායකත්වයේ අඩු වීම සිදුව ඇත්තේ ජනතාවගේ දැනෙන ගැටලු වෙනුවට වෙනත් ගැටලු සදහා පිලියම් යෙදීමට කටයුතු කරන බැවිනි. එබැවින් ජනතාවගේ ශ්‍රම දායකත්වය පමණක් නොව ඇතැම් විට මූල්‍ය දායකත්වය පවා ලබා ගත හැකි පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සදහා වඩාත් උචිත ක්‍රමවේදයක් ලෙසට සහභාගිත්ව ක්‍රමවේදය හඳුනා ගත හැක.

V. ජනතා උනන්දුව හා කැපවීම ඉහල යාම.

තමාගේ සහ තම සමූහයේ සංවර්ධන අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සදහා තම ඉල්ලීම් අනුව දේශපාලන අධිකාරිය කටයුතු කිරීමේදී ජනතාවට තම මහජන නියෝජිතයින් පිලිබදව පවත්නා විශ්වාසය තහවුරු වේ. එම විශ්වාසය තුළ සිටිමින් දේශපාලනය සමාජ සංවර්ධනය යන සෑම අංශයක්ම කෙරෙහි ජනතා උනන්දුව වර්ධනය වීමට සහ ඔවුන්ගේ උපරිම කැපවීමක් ලබා ගැනීමට ඔවුන් සංවර්ධනයේ කොටස් කරුවන් කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් වනු ඇත. මෙම තත්ත්වයද සහභාගිත්ව විධික්‍රම තුලින් ඉටු වන බව ට අදහස් ඉදිරිපත් වුනි.

VI. දේශපාලන පක්ෂ හේදය අවම වීම.

බොහෝ තැන්වල ඇති දේශපාලන පක්ෂහේදය සහ මහජන නියෝජිතයින්ගේ ඡන්ද පදනම මත සංවර්ධන යෝජනා ඉදිරිපත් වීම අවම වී පක්ෂ හේදයකින් තොරව සැබෑ ජනතා අවශ්‍යතාවන්ට විසදුම් සෙවීම මගින් දේශපාලනික අවුල් වියවුල් ඉවත් වීම සදහාත් සහභාගිත්ව ක්‍රමෝපා භාවිතය ඉවහල් කර ගත හැකිය.

VII. කොට්ඨාශයේ පවතින සංවර්ධන ගැටලු පොදු එකගතා මගින් ප්‍රමුඛතාගත කළ හැකි වීම.

සියලු දෙනාටම තමන් මුහුණ දෙන ගැටලුව ප්‍රමුඛ විය හැකිය. නමුත් සාකච්ඡා තුළ තම කොට්ඨාශයේ පවතින ප්‍රබලතම සංවර්ධන අවශ්‍යතාවල බරපතල බව අනුව සහ ඉටු කිරීමට ඇති ශක්‍යතා අනුව ප්‍රජාව සමග සාකච්ඡා කරමින් ඔවුන්ගේ අදහස් අනුව ඒවා අනුපිලිවෙලට පෙල ගැස්විය හැකි අතර මෙ මගින් කොට්ඨාශයේ වැඩි පිරිසක් පීඩාවට පත්ව ඇති ප්‍රබලතම ගැටලු වලට ඉක්මන් විසදුම් සෙවිය හැකිය. මෙලෙස විසදුම් සෙවීමේ දී ඇතැම් විට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයට තනිවම ඉටු කිරීමට නොහැකි සංවර්ධන යෝජනා ඉටු කර ගැනීම සදහා විවිධ පරිත්‍යාගශීලීන් වෙතින් ආධාර ලබා ගැනීමට ඇති හැකියා පිලිබදව වටිනා අදහස් ප්‍රජාව තුලින් මතු වීමට ඉඩ ඇත. එමෙන්ම එවැනි අවස්ථාවන්හි දී දේශපාලන මහජන නියෝජිතයින්ට පීඩාවක් නොවී සංවර්ධන අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීමට බාහිරින් ලබා ගත යුතු මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන හෝ වෙනත් අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීමට ප්‍රජාව මැදිහත් වනු දැකිය හැකිය.

VIII. වෙනත් ආයතනයන්හි සහය ලබා ගත හැකි වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය තුලදී ප්‍රදේශයේ ක්‍රියාත්මක විවිධ රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල අරමුදල් සහ මානව සම්පත් පහසුවෙන් කොට්ඨාශයේ

සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගත හැකි වේ. මේ සඳහා ඔවුන්ව සහභාගි කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර ඔවුන්ව පිළිගැනීමට ලක් වීම තුළ වෙනත් බාහිර සම්පත්ද ඔවුන්ගේ සම්බන්ධතා මත ලබා දීමට කටයුතු කළ හැකිය. මෙ මගින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව සතුව නොමැති බොහොමයක් මානව හා භෞතික සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා ළඟා කර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

IX. අය-වැය යෝජනා ගැටලුවකින් තොරව සම්මත කරගත හැකි වීම.

සියලු පාර්ශ්වයන්ගේ කැමැත්ත මත සිදු වන සැලසුම්කරණය හා සහභාගිත්ව අයවැයකරණය තුළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල අයවැය ගැටලුවකින් තොරව සම්මත කර ගත හැකි වේ. ප්‍රතිපක්ෂයද මේ සඳහා සම්බන්ධ වන බැවින් ද සියලු දෙනාගේ අදහස් සැලකිල්ලට ලක් කරන බැවින් ද අය වැය පරාජය කිරීමට කිසිවෙකුට අවශ්‍යතාවයක් නොවනු ඇත. ඇතැම් අවස්ථාවන්හි ප්‍රතිපක්ෂයට අවස්ථාව ලබා දුන්නද සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ කටයුතු සඳහා සහ අයවැයකරණය සඳහා සහභාගි වීම මන්දගාමී මට්ටමක පවතිනු දැකිය හැකිය. එවැනි අවස්ථාවක වුවද සැලසුම්කරණය තුළ හා අයවැයකරණය තුළ මහජන අදහස් නියෝජනය වී ඇති බැවින් එහි සියලු දේශපාලන පක්ෂවලට අදාළ ජනතා සහභාගිත්වය ඇතිව සකස් කර ඇති බැවින් ද ප්‍රතිපක්ෂ මන්ත්‍රීවරුන්ට ද අයවැයට විරුද්ධ විය නොහැකිය.

මේ නිසා මෙම සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සහ අයවැයකරණය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා යොදා ගන්නේ නම් එතැන අර්බුදයකින් තොරව අයවැය සම්මත කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

තවද වර්තමාන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බොහොමයක අයවැය සම්මත කර ගැනීම සඳහා මහජන නියෝජිතයින් පෞද්ගලිකව පිනවීමට සිදුව ඇත්තේ ජනතා අවශ්‍යතා අනුව නොව පෞද්ගලික නයාය පත්‍රයකට අනුව සභාවල වැඩකටයුතු පවත්වාගෙන යන හෙයිනි. මේ නිසා අයවැය තුළදී ආණ්ඩු පක්ෂයේ ම මහජන නියෝජිතයින්ද පෞද්ගලිකව පිනවමින් අයවැය සම්මත කර ගැනීම සඳහා වෙනම මෙහෙයුමක් දියත් කිරීමට සිදුව ඇත. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සහ සහභාගිත්ව අයවැයකරණය ක්‍රියාත්මක වන්නේ නම් මෙසේ මහජන නියෝජිතයින් වෙනම පිනවීමට සිදු නොවන අතර සියලු දෙනාගේ කැමැත්ත මත සකස්කළ අයවැයට විරුද්ධ වීමට කිසිවකුට නොහැකි වනු ඇත.

X. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ගැටලු අවම කර ගත හැකි වීම.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ඇති වන ගැටලු බොහොමයකට හේතුව වී ඇත්තේ ආණ්ඩු පක්ෂ හෝ විපක්ෂ මහජන නියෝජිතයින් අතර පවත්නා අනවබෝධයයි. සංවර්ධන කටයුතු සඳහා මුදල් වෙන් කිරීමේදී හෝ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තෝරා ගැනීමේදී අගතිගාමීව කටයුතු කිරීම තුළින් ගැටලු බොහොමයක් ඉස්මතුව ඇත. මෙම තත්ව අවම කිරීම සඳහා වඩාත් සුදුසු ක්‍රමෝපාය වන්නේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය බව දත්ත සහ තොරතුරු සැපයුවන්ගේ විශ්වාසයයි.

XI. මහජන නියෝජිතයින්ට තම පෞද්ගලික අවශ්‍යතා අනුව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තෝරා ගත නොහැකි වීම.

බොහොමයක් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සිදු වනුයේ මහජන නියෝජිතයින් තම පෞද්ගලික අවශ්‍යතා හෝ හිතවත්කම් අනුව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ප්‍රමුඛතාගත කිරීමය. එමගින් ජනතාවගේ දැනෙන බරපතල අවශ්‍යතාවයන්ට පිලියම් නොයෙදේ. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය නිසි පරිදි යම් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක ක්‍රියාත්මක වන්නේ නම් මහජන නියෝජිතයන් ඡන්දයෙන් පසුව ද මහජන අදහස්වලට ගරු කරන පුද්ගලයින් ලෙසට කටයුතු කිරීමට හුරු වනු ඇත.

XII. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව මහජනතාවට වඩාත් සමීප වීම.

මහජනතාව සමග සමීප සම්බන්ධතා වඩා වර්ධනය වීම සහභාගිත්ව විධික්‍රම භාවිතයෙන් සිදු වේ. මහජන නියෝජිතයින්ට ද ජනතාව වෙනුවෙන් පරිත්‍යාග ශීලීව කටයුතු කිරීමට සිදු වීම තුළ ජනතා ප්‍රසාදය දිනා ගනිමින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව ජනතා අවශ්‍යතා ඉටු කරන ජනතාවගේ ආයතනයක් බවට පත් කළ හැකිය. එසේම ජනතාව, මහජන නියෝජිතයින්, සහ නිලධාරීන් අතර සබඳතාවය වඩාත් හොඳින් තහවුරු කර ගත හැකිය.

XIII. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා පුරවැසි දායකත්වය තහවුරු කිරීම.

වර්තමානය වන විට ආණ්ඩුකරණය තුළ පුරවැසි දායකත්වය ලැබෙනුයේ සහ ලබා ගනුයේ මැතිවරණවල දී පමණි. මැතිවරණ තුළ පමණක් හිමි වන ආණ්ඩුකරණය සඳහා සහභාගී වීමේ අවස්ථාව වඩාත් පුලුල් කරමින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා පුරවැසි දායකත්වය ලබා ගැනීමේ සක්‍රීය ක්‍රියාවලියක් ලෙස සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය හඳුනා ගත හැකිය.

XIV. දැනුවත් වූ කණ්ඩායමක් සමග වඩාත් ඵලදායී වැඩ කොටසක් ඉටු කළ හැකි වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියක් තුළින් මහජන නියෝජිතයින් ඇතුළු සියලු පාර්ශ්වයන්ගේ දැනුම අවබෝධය ඉහළ යාම සිදු වේ. මෙහිදී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව ලෙසට පවත්නා අරමුදල් පිළිබඳවත් ඉටු කළ හැකි සංවර්ධන කාර්යයන් පිළිබඳවත් එම සංවර්ධන කාර්යයන් ඉටු කර ලීම සඳහා බාහිරින් ලබා ගත යුතු දායකත්ව, ප්‍රජා දායකත්ව, මැදිහත් වන කණ්ඩායම් ආදී වශයෙන් සියලු තොරතුරු පිළිබඳ අවබෝධය පුලුල් වීම මත එකිනෙකා පිළිබඳව විශ්වාසය තහවුරු වේ. මෙසේ දැනුවත් වූ කණ්ඩායමක් සමග වඩාත් පහසුවෙන් විශාල වැඩ කොටසක් අවුල් වියවුල්වලින් තොරව ඉටු කිරීමට හැකියාව ලැබෙන අතර එයද සහභාගිත්ව ක්‍රියාවලියක ප්‍රතිඵලයකි.

XV. නිරසාරභාවය.

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වීම තුළ දැකිය හැකි පොදු ලක්ෂණයක් වන්නේ එම සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ප්‍රජාවෙන් දුරස්ථ ක්‍රියාත්මක වන

බවකි. මේ නිසාම එකී සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ප්‍රජා අවශ්‍යතාවන්ට අනුව සිදු නොවීම නිසා ඒවායේ තිරසාරභාවය පිලිබඳ ගැටලු මතු වී තිබේ. නමුත් ප්‍රජා සහභාගිත්වය සහිතව ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව ක්‍රියාත්මක වූ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ආරක්ෂා කර ගැනීමට ප්‍රජාව කටයුතු කරනුයේ එය තමාගේ වගකීමක් ලෙස නිරායාශයෙන් සිතමිනි. එබැවින් එකම කාර්යය දෙවරක් කිරීමට හෝ අඩු ප්‍රමිතීන්ට අනුව සිදු නොවීම වැළකී ආයෝජනය කරන සම්පත්වලින් නිසි ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීම සඳහා සහභාගිත්ව ක්‍රමෝපා භාවිතය ඉවහල් වනු ඇත.

6.8.1 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිලිබඳ අධ්‍යයනයේ දී මතු වූ නිශේධනාත්මක ආකල්ප

I. ප්‍රජා මණ්ඩල පිලිබඳ ප්‍රජාව තුළ පවතින ආකල්ප

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමේ ක්‍රමයක් ලෙසට ප්‍රජා මණ්ඩල පිහිටුවීම හා ප්‍රජා මණ්ඩල වලින් අදහස් ලබා ගැනීම සිදු වෙයි. නමුත් ප්‍රජා මණ්ඩල පිලිබඳව ජනයාගේ මතය වන්නේ ඒවා යනු දේශපාලන ශාඛා සමිති බවය. මෙයට හේතුව ප්‍රජා මණ්ඩලවලට බොහෝ විට ආණ්ඩුවලට පක්ෂ අය තේරී පත්වීමය. මේ නිසා බොහෝ විට සිදුවන්නේ ප්‍රජා මණ්ඩල දේශපාලන ශාඛා සමිති බවට පත් වීමය.

න්‍යායාත්මක පදනම කෙසේ වුවද ප්‍රායෝගික තත්ත්වය එලෙස ප්‍රජා මණ්ඩල වලට දේශපාලන හිතවතුන් පත් වීම බව වැඩි දෙනෙකුගේ ආකල්පයය. මේ නිසා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ නිර්මාණශීලී වුවද වෙනත් දේශපාලන මතවාද දරන අයට ඉඩක් නොලැබීම නිසා ඔවුන්ගේ නිර්මාණශීලී දායකත්වය ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගත නොහැකි තත්ත්වයකට පත්ව ඇත.

II. අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නොවීම

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය තුළ දී ජනතා අදහස් අනුව සැලසුම් සකස් කොට ප්‍රමුඛතාගත කිරීම සිදු කළ ද එම සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බොහොමයකට නොමැතිවීම බරපතළ ගැටලුවකි. ඒ තත්ත්වය ජනතාවගේ බලාපොරොත්තු කඩවීමකි. එසේම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සමග ජනයාගේ සබඳතා ක්‍රමානුකූලව අඩුවීමට ද එය හේතුවකි. ඔවුන් නැවත ලගාකර ගැනීම ඉතා අපහසු කාර්යයකි. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ ආදායම් මාර්ග ඉතා සීමිත වීම මීට බලපාන හේතුවකි. එබැවින් මූල්‍ය හිඟය බරපතළ ගැටළුවක් සහ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය අසාර්ථක වීමට හේතුවක් වනබව දත්ත-දායකයින්ගේ අදහසය.

නමුත් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හා අයවැයකරණය තුළ සැබෑ ජනතා නියෝජනයක් සිදු වන්නේ නම් ඔවුන් සමග පවත්නා තත්ත්වයන් නිවැරදිව සන්නිවේදනය කිරීම මගින් ජනතා විශ්වාසය තහවුරු කර ගත හැකිය. මක් නිසාද යත් සැලසුම් සකස් කර පවතින අරමුදල් ප්‍රමාණය අදාළ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමට යොදවන්නේ නම් (වෙනත් මහජන නියෝජකයින්ගේ පුද්ගලික ප්‍රබන්ධතාවයන් ට මුල් තැන් නොදී) ජනතා විශ්වාසය තහවුරු කර ගැනීම සිදු කළ හැකිව ඇත.

III. ප්‍රජා මණ්ඩල තුළ කොට්ඨාශයේ රැකියාවන්හි නිරතවන අයගේ සහභාගීත්වය අඩු වීම.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු කොට්ඨාශ තුළ ජීවත් වන පුද්ගලික හෝ රාජ්‍ය අංශයේ රැකියාවල නියුතු අයගේ සහයෝගය සහ සහභාගීත්වය සැලසුම්කරණය සඳහා නොලැබීම හෝ අඩු වීම පවතින ප්‍රායෝගික තත්ත්වයකි. එනමුදු ගැටලුව පවතින්නේ ඔවුන්ගේ සහභාගීත්වය ලබා ගැනීම සඳහා යොදා ගනු ලබන උපාය උපක්‍රමවල බව පෙනේ. කොට්ඨාශය තුළ ජීවත් වන එබඳු කණ්ඩායම් වලට සහභාගි විය හැකි දින හා වේලා රැස්වීම් සඳහා යොදා ගන්නේ නම් සහ ඔවුන්ට හිමි ගරුත්වය ලබා දීමට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු නිලධාරීන් සහ මහජන නියෝජිතයින් කටයුතු කරන්නේ නම් එම ගැටලු මග හරවා ගත හැකි වනු ඇත.

IV. සහභාගීත්වය තුළ විවිධත්වය අඩු වීම.

සහභාගීත්වය තුළ විවිධත්වය අඩු වීම මත කොට්ඨාශයේ පවත්නා සැබෑ ගැටලු හා අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීමත් ඒවා ප්‍රමුඛතාගත කිරීමත් නිවැරදිව සිදු කිරීමට බාධා පමුණවයි. තරුණ, කාන්තා, වැඩිහිටි, රජයේ රැකියා කරන, පුද්ගලික අංශයේ රැකියා කරන, ආබාධිත හෝ විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති අය, ව්‍යාපාරිකයින්, සුලු පරිමාන ස්වයං රැකියාවන්හි නිරත වන්නන්, ප්‍රභූන් විවිධ දේශපාලනික මතවාද දරන්නන්, මෙන්ම ජාති කුල ආගම් ආදී වශයෙන් විවිධත්වය සහිත කණ්ඩායම් සහභාගි නොවීම සහ සහභාගි කර ගැනීම සඳහා විධික්‍රම නොමැතිකමද ප්‍රබල ගැටලුවකි.

V. මහජන නියෝජිතයින් පිලිබඳව පවත්නා අවිශ්වාසය.

මහජන නියෝජිතයින් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වල මුදල් අයථා ලෙස පරිහරණය කිරීම හා මුදල් අයථා ලෙස ලබා ගැනීම සිදු කරන බවට ජනතාව තුළ පවතින අවිශ්වාසය ද ජනතා සහභාගීත්වය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා ලබා ගැනීමේදී මතුවී ඇති ගැටලුවකි.

VI. සැලසුම්ගත ප්‍රමුඛතා දේශපාලන අවශ්‍යතා අනුව වෙනස් වීම.

මහජනතාව සම්බන්ධකරගෙන සැලසුම් සකස් කරනු ලැබුවද එම සැලසුම්වල ප්‍රමුඛතා අවසන් වශයෙන් තීරණය කරනු ලබන්නේ දේශපාලන අධිකාරයයි. හදිසි ආපදා තත්ත්ව වැනි අවස්ථාවල දී ප්‍රමුඛතා වෙනස් වියහැකි වුවද නිරන්තරයෙන් සිදු වන ප්‍රමුඛතා වෙනස් වීම සඳහා බලපාන ප්‍රමුඛ සාධකය දේශපාලන බලහත්කාරයයි. මේ නිසා ප්‍රජාව තුළ කුමන සැලසුම් සකස් කළත්, අපිට ඇතිවන සෙනක් නම් නැ. යන ආකල්පය වර්ධනය වන අතර මේ නිසා ප්‍රජාව සහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු අතර පවත්නා සබඳතා තවදුරටත් දුරස්වේ.

VII. නාගරික ප්‍රජාව ඒකරාශී කර ගැනීම අපහසු වීම.

නාගරික ප්‍රජාව ගැමි ප්‍රජාවට වඩා මෙම කාර්යයන් සඳහා සම්බන්ධ කර ගැනීම අපහසු ය. එයට හේතුව වැඩි පිරිසක් විවිධ වූ රැකියාවල යෙදී සිටින බැවින් දිවා රැ දෙකෙහිමත් ඇතැම් විට සති අන්තයේද රැකියා කරන බැවිනි.

VIII. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ආයතනයේ නිලධාරීන් දැනුවත් නොවීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව දන්නේ ඒ සඳහා සම්බන්ධවන කිහිප දෙනෙක් පමණි. අනෙකුත් නිලධාරීන් ඒ පිළිබඳව නොදැනුවත් නොවීම ප්‍රබල ගැටලුවකි. සැලසුම් කෙසේ සකස් කරන්නේද ජනතා අවශ්‍යතා මොනවාද යන්න සියලු නිලධාරීන් හා මහජන නියෝජිතයින් අවබෝධ කරගන්නේ නම් ප්‍රමුඛතා වෙනස් නොවී ඉටු කිරීමේ හැකියාව ඇත.

IX. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව මහජන නියෝජිතයන්ට සහ නිලධාරීන්ට දැනුම/අවබෝධය නොමැතිබව.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව මහජන නියෝජිතයන් සහ නිලධාරීන්ගේ දැනුම ප්‍රමාණවත් නොවීම මූලික ගැටලුවකි. දැනුම වැඩි වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා සහ දැනුම ලබා දීම සඳහා නිසි විධික්‍රමයක් නොමැතිවාක් මෙන්ම එබඳු වැඩසටහන් සංවිධානය කළද ඒ සඳහා සහභාගි වීමටද දක්වනුයේ මැලි කමකි. තමන් මෙතෙක් කල කාර්යයන් වෙනස් කරමින් නව ආකාරයකට සිතීමට සහ ක්‍රියාකිරීමට ඔවුන් අකමැතිය.

X. කාන්තා සහභාගිත්වය වැඩි වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හෝ වෙනත් ඕනෑම ප්‍රජාමූලික රැස්වීමකදී කාන්තා සහභාගිත්වය ඉහළ මට්ටමක පවතී. මූලින් සඳහන් කළාක් මෙන් විවිධ වූ කණ්ඩායම්වල සහභාගිත්වයක් දැකිය නොහැකිය. මේ නිසා එකී රැස්වීම් හුදු කාන්තා සමිති බවට පත්වීම වලක්වාගත නොහැකි තත්ත්වයකට පත්ව ඇත.

XI. සැලසුම්කරණයට අමතරව ක්‍රියාත්මක කිරීමට පසු විපරම් කිරීමට ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමට ක්‍රමයක් නොමැති වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය තුළ පසු විපරම් කිරීමට හෝ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට ක්‍රමයක් නොමැති වීම තවත් ගැටලුවකි. සැලසුම්කරණයට මෙන්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමටද පසු විපරම් කිරීමටද සහභාගිත්ව ක්‍රමවේද වර්ධනය වී ඇති නමුත් ඒවා පිළිබඳ නොදැනුම නිසා මෙවැනි ආකල්ප ඇතිව තිබේ.

XII. වෙනසක් දැකිය නොහැකි වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර තත්ත්වය හා පසු තත්ත්වය අතර වෙනසක් දැකිය නොහැකි බව ද පවත්නා තවත් ආකල්පයකි. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා නිවැරදිව කණ්ඩායම් සහභාගි කරගන්නේ නම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රජා දායකත්වය ලබා ගන්නේ නම් පසු විපරම්කරණය සඳහා ප්‍රජාව හවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කරන්නේ නම් මෙහි වෙනස දැකිය හැකි බව මෙම අධ්‍යයනකරුගේ අදහසය.

7. නිගමන හා යෝජනා

සමස්ත සමීක්ෂනය මගින් ලබා ගත් තොරතුරු විග්‍රහ කර විශ්ලේෂණය කිරීම මගින් ලබා ගත් දැනුමත් නිරීක්ෂණය මගින් ලබා ගත් අවබෝධයත් පදනම් කර ගනිමින් නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කරනු ඇත. අධ්‍යයනයට අනුව එළඹ ඇති නිගමන ධනාත්මක හෝ නිශේධනාත්මක විය හැකි අතර එය තීරණය වී ඇත්තේ අධ්‍යයනයට අනුව බව දැක්විය යුතුය.

7.1 නිගමන

1. මහනගර සභා, නගර සභා, සහ ප්‍රාදේශීය සභාවල ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පනත් තුනෙන් එකකවත් ජනතා සහභාගිත්වය සඳහා වන විධිවිධාන අන්තර්ගත කොට නැත. විශේෂ ම කාරණය වන්නේ සංවර්ධනය සහ පරිපාලන ක්‍රියාවලියට ප්‍රාදේශීය ජනතාවගේ සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම ස්වකීය දැක්ම ලෙස ඉදිරිපත් කර ඇති ප්‍රාදේශීය සභා පනත තුළවත් ඒ සඳහා වූ ප්‍රතිපාදන සලසා නො තිබීමය.
2. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සිදු වූ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි 100%ක් දෙනා විශ්වාස කරනුයේ එම සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය ඉතා හොඳින් සිදු නොවූ බවය. මේ සඳහා වගකිව යුතු ප්‍රධානම පුද්ගලයා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ප්‍රධානියා (සභාපති / නගරාධිපති) ය. මෙම සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය ඉතා හොඳින් සිදු නොවීමට හේතු වූ ප්‍රධාන කරුණු ත්‍රිත්වය වන්නේ පිලිවෙලින් දුර්වල සහභාගිත්වය, වුවමනාවක් නොමැතිකම සහ ක්‍රමවේදය හරිහැටි ක්‍රියාත්මක නොවීම යන ප්‍රමුඛ කරුණුය. මෙහිසා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සාර්ථක නොවීමට හේතු වූ කරුණු සඳහා විසඳුම් ඉදිරිපත් නොවන්නේ නම් ඉදිරියේදීත් සැබෑ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයකට යාමේ අභියෝගයක් පවතී.
3. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සැලසුම්කරණය සඳහා විවිධ කණ්ඩායම් සහභාගි කරගැනීම වඩාත් උචිත ක්‍රමවේදයක් බව පිලිගෙන තිබීම ධනාත්මක ලක්ෂණයකි. නමුත් ප්‍රායෝගික භාවිතය තුළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශයේ සියලු ජන කණ්ඩායම් නියෝජනය වන ලෙස එම සහභාගිත්වය ප්‍රායෝගික ලෙස ලබා ගෙන නො තිබුණි. විශේෂයෙන් ම ආබාධ සහිත පුද්ගලයින් සහ විවිධ හේතු සාධක මත ආන්තික භාවයට පත් පුද්ගලයින් මෙම සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා සහභාගි කරගෙන නො තිබුණි.
4. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිලිබදව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල නිලධාරීන් හා මහජන නියෝජිතයින්ගේ දැනුම ප්‍රමාණවත් මට්ටමක නො මැත. මෙම සංකල්ප පිලිබදව යම් තරමකින් හෝ දැනුම අවබෝධය සහිත පුද්ගලයෙකු හෝ කිහිප දෙනෙකු විසින් මෙම වැඩපිලිවෙල ප්‍රාණවත් කිරීමට උත්සාහ කළද අනෙකුත් කණ්ඩායම් වෙත මෙම දැනුම ගලා යාමට නිශ්චිත ක්‍රමෝපායක් නිර්මානය වී නොමැත. මේ නිසා සහභාගිත්ව සංකල්ප න්‍යාය සහ මෙවලම්වල ප්‍රායෝගික භාවිතය සඳහා අවශ්‍ය මානව සම්පත ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ඉතා හිග ය.
5. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි සැලසුම්කරණයේ දී බොහෝ විට විරුද්ධ පක්ෂ මහජන නියෝජිතයින් නො සලකා හැරීම සහ විරුද්ධ පක්ෂ දේශපාලන අදහස් දරන්නන් නොසලකා තිබීමද සහභාගිත්වය අර්ථවත් නොවීමට හේතු වී ඇත.

- 6. ඇතැමුන් ප්‍රජා මණ්ඩල ජාතික දේශපාලන පක්ෂවල ශාඛා සමිති බවට පත් කර ගෙන සිටීම නිසා සැබෑ ජනතා නියෝජනයක් නොමැති වීම දැකිය හැකි තත්ත්වයකි.
- 7. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ප්‍රායෝගික භාවිතය සඳහා සුදුසු බවට සියලු දෙනාගේම පිලිගැනීම වී ඇති බැවින් විධිමත් වැඩපිලිවෙලක් තුළින් සහභාගිත්ව සංකල්ප ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුලට අන්තර්කරණය කළ හැකිව ඇති බවට නිගමනය කළ හැකිය.

මේ නිගමන දෙස බලන විට පෙනී යන්නේ ඕක්ලේ (Kumar S, 2002:29) දක්වන ලද, ජනතා සහභාගිත්වයට බාධාකාරී සාධක ත්‍රිත්වයම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයට අදාළව හඳුනාගත හැකි බවය. ව්‍යුහාත්මක බාධක, පරිපාලන බාධක, සහ සමාජ බාධක යනු එකී ත්‍රිත්වය ය. ව්‍යුහාත්මක බාධක යනු ජනතා සහභාගිත්වය දෙසට යොමු නොවූ මධ්‍යගත දේශපාලන පද්ධතිය නිසා මතුවන ඒවාය. එවැනිතක ආණ්ඩුකරණ ප්‍රවේශය ‘Top-down’ සංවර්ධන ප්‍රවේශයකි. පරිපාලන බාධක යනු පාලන-කේන්ද්‍රීය (control-oriented) පරිපාලන ව්‍යුහ නිසා ඇතිවන තත්ත්වයකි. සමාජ බාධක යනු යැපීම් මානසිකත්වය, නිහඬ සංස්කෘතිය (silence culture), ප්‍රාදේශීය ප්‍රභූත්වේ අධිපති බව/බලපූච්චත්කාරකම (domination) සහ ස්ත්‍රී-පුරුෂ සමාජභාවී අසමානතාව යනාදිය සහභාගිත්වයට බාධක ලෙස මතු වීමයි.

7.2 යෝජනා

- 1. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පනත් සංශෝධනය කළ යුතුය.

මහනගර සභා සහ නගර සභා ආඥා පනත් සහ ප්‍රාදේශීය සභා පනත්වලට සංශෝධන ගෙන එමින් ජනතා සහභාගිත්ව මූලධර්මය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය තෛතික විධිවිධාන ඒවාට ඇතුළත් කළ යුතුය.

- 2. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සහ දැනුවත් කිරීම මගින් යහ ආකල්ප ප්‍රවර්ධනය.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මහජන නියෝජිතයින් සඳහා මෙන්ම නිලධාරීන් සඳහා ද සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය මෙන්ම සහභාගිත්ව අයවැයකරණය පිලිබදවත් ඉන් ජනිත කර ගත හැකි ප්‍රතිඵල පිලිබදවත් එම ප්‍රතිඵල මහජන නියෝජිතයින්ට වැදගත් වන ආකාරය පිලිබදවත් දැනුවත් කිරීම් සිදු කිරීම වඩාත් උචිත වේ. මෙම දැනුවත් කිරීම් මගින් පවත්නා නියෝධනාත්මක ආකල්ප බැහැර කිරීම සිදු කළ හැකිය. එවිට සියලු දෙනාගේ එකගතාවය මත ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය සඳහා සහභාගිත්ව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකිය. එසේ නොමැති වුවහොත් සිදු වන්නේ මෙම සහභාගිත්ව ක්‍රියාවලිය නමින් සිදු වන විකෘති ක්‍රියාවලියක් තුළින් සහභාගිත්ව සංකල්ප මෙන්ම එහි හරයන්ටද හානි සිදුවීමය.

එමෙන්ම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මුහුණ දී ඇති ප්‍රමුඛ ගැටලුවක් වන්නේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා ප්‍රමාණවත් දැනුමක් අවබෝධයක් සහිත පිරිස්වල අඩුවය. මේ නිසා සහභාගිත්ව සංකල්ප, න්‍යාය මෙන්ම ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ආකාර එහිදී භාවිත කිරීමට හැකි මෙවලම් ආදී කරුනු කාරණා පිලිබදව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන වල නිලධාරීන් ඇතුලු සම්පත්දායක කණ්ඩායමක් පුහුණු කළ යුතුව ඇත. මෙමගින් යහ ආකල්ප වලින් පිරිපුන් දක්ෂතා ඇති කණ්ඩායමක් සෑම ප්‍රාදේශීය

ආණ්ඩුවකම නිර්මාණය කර ගත හැකිය. එලෙසින් පෝෂණය වූ සම්පත්දායක පිරිසක් ඇතිකරගැනීම සඳහා ඉලක්ක කණ්ඩායම් හඳුනා ගනිමින් දැනුවත් කිරීම් සහ පුහුණු කිරීම් සිදු කිරීම ඉතා යෝග්‍යය.

3. සහභාගිත්වය සඳහා දිරි ගැන්වීම කළ යුතුය.

මෙමගින් අදහස් කරනු ලැබුවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු නායකයා ලෙසට සහභාගිත්ව වැඩසටහන් සඳහා සම්බන්ධ වීම එම ක්‍රියාවලියට අතිශය තීරණාත්මක බලපෑමක් සිදු කරනු ලබන බවය. එමෙන්ම එම සහභාගිත්වය අනෙකුත් කණ්ඩායම් දිරි ගැන්වීම සඳහාද හේතු වේ. එමෙන්ම සහභාගිත්ව සංකල්ප පිළිබඳව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු නායකයා ලෙසට මනා වැටහීමකින් ඒ පිළිබඳ විශ්වාසය තබා තම කාර්ය මණ්ඩලයද දිරි ගැන්වීම කළ යුතුය.

4. ප්‍රජාවේ දැනුවත්භාවය වර්ධනය සඳහා පියවර ගැනීම.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ජනතා සහභාගිත්වයේ අවශ්‍යතාව සහ එහි වැදගත්කම පිළිබඳව ප්‍රජාව දැනුවත් කළ යුතු අතර සහභාගිත්ව ක්‍රමෝපාය භාවිත කරමින් ඔවුන්ගේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම කළ යුතුය. මේ සඳහා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල මහජන නියෝජනියින් මෙන්ම නිලධාරී මණ්ඩලයද මනා වැටහීමකින් කටයුතු කිරීම අතිශය වැදගත් කරුණකි. මෙහිදී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පනත් විධි විධාන වලට අනුව මහජන අදහස් ලබා ගැනීම සඳහාත් ඔවුන්ගේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම සඳහාත් පනතේ 12 වැනි වගන්තියෙන් නියමිත කාරක සභා සක්‍රීය කළ යුතුය. එනම් පනතේ 12 (2)වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් හා ප්‍රතිපත්ති සැකසීම, නිවාස හා ප්‍රජා සංවර්ධනය, කාර්මික සේවා, පරිසරය සහ පහසුකම් යන විෂයය සම්බන්ධයෙන් කාරක සභා පිහිටවිය යුතුය. සභාවට උපදෙස් දීම සඳහා වන මේ කාරක සභාවලට කොටසක් ප්‍රාදේශීය සභා ප්‍රදේශයේ පදිංචිකරුවන්ගෙන් පත් කරගැනීමට ඇති ප්‍රතිපාදන ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

5. සැලසුම්වල ප්‍රමුඛතා දේශපාලන අවශ්‍යතා අනුව වෙනස් නොවිය යුතුය.

එසේ වෙනස් කිරීමට නොහැකිවන ප්‍රතිපාදන පනත්වලට ඇතුළත් කළ යුතුය. ප්‍රජාව සමග එක්ව සහභාගිත්වයෙන් සැලසුම් සැකසීම සිදු කරන්නේ නම් එම සැලසුම් ක්‍රියාත්මක වීමේදී ද සුවිශේෂී හදිසි අවශ්‍යතාවයක් මත හැර, දේශපාලන ප්‍රමුඛතා සහ පුද්ගලික අවශ්‍යතා අනුව වෙනස් නොවිය යුතුය. එලෙස වෙනස් වන්නේ නම් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය තුළින් ලැබිය හැකි ප්‍රථිපල හීන වනවා මෙන්ම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පිළිබඳ මහජන විශ්වසනීයත්වය ද දුර්වල වේ.

6. විනිවිදභාවය ආරක්ෂා කිරීම.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සියලුම සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තුළදී විනිවිදභාවය ආරක්ෂා වීම සඳහා යෝග්‍ය ක්‍රමවේදයක් භාවිත කිරීම උචිත වේ. ඒ මගින් මුදල් සහ පොදු සම්පත් අයථා ලෙස පරිහරණය පිළිබඳව පවතින මහජන ආකල්ප සහ නියෝජන, නිලධාරී ක්‍රියාකාරිත්වය වෙනස් කළ හැකිය.

ඉහත දැක්වූ නිගමන සහ ඒවා මත පදනම් වූ යෝජනා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මූලධර්ම ප්‍රයෝගික තලයට ගෙන ඒම සඳහා ඉවහල් වනු ඇති. එසේම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය, සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය, සහභාගිත්ව අයවැයකරණය සහ සමස්තයක් වශයෙන් සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳව වූ ශාස්ත්‍රීය සහ සමාජ කතිකාවට මේ තුළින් යම් දායකත්වයක් ලැබෙනු ඇතැයි යන්න පර්යේෂකයාගේ විශ්වාසය ය.

පරිශීලිත ග්‍රන්ථ

ඇඳගම, මාලනී (1997) ශ්‍රී ලංකාවේ ගම්සභා ක්‍රමයේ ඉතිහාසය, දිවුලපිටිය, සරස්වතී මුද්‍රණ සහ ප්‍රකාශන

අභයවර්ධන එච් ඒ පී (1997) ප්‍රාදේශීය සභා සේවා, රාජගිරිය, සුපර් ග්‍රැෆික්

1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනත, කොළඹ 1, රජයේ ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව

නගර සභා ආඥාපනත-255 අධිකාරිය (1988) ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

මහා නගර සභා ආඥාපනත-252 වන අධිකාරිය (1988) ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

Beetham, D. & Boyle K. (2009). *Introducing Democracy*, Paris, UNESCO Publishing.

Blair, Harry (2000). *Participation and Accountability at the Periphery: Democratic Local Governance in Six Countries*, Harry Blair, *World Development*, 2000, vol. 28, issue 1, 21-39).

Community Development (2014). UNTERM. Archived from the original on 14 July 2014.https://scholar.google.com/scholar?q=%22Community+development%22,2014,+UNTERM.&hl=en&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart (Accessed 10.06 2020)

Community Development (2018). <http://www.cdx.org.uk/community-development/what-community-development>. (Accessed 01.04.2018).

Community Development Challenge Report (PDF) (2018-01-27). Produced by Community Development Foundation for Communities and Local Government. Archived from the original (PDF) on 2018-01-27. (https://en.wikipedia.org/wiki/Community_development) (Accessed 2019-02-13).

Fadia, B.L. & Fadia K. (2007). *Public Administration; Administrative Theories and Concepts*, AGRA, Sahithya Bhawan Publications.

<https://www.sheltersa.asn.au/wp-content/uploads/160310-Community-Development-Principles3.pdf> (Accessed 15.6.2020).

Jstor,2020,<https://www.jstor.org/topic/participatorydemocracy/?refreqid=search%3A6cee0bab418554d17cd16510f9ed8ea2>. Accessed 20.06.2020

Kumar, S. (2002). *Methods for Community Participation; A Complete Guide for Practitioners*, New Delhi, Vistaar Publications.

Mill, J.S. (1873). *Considerations of Representative Government*, New York, Henry Holt and Company.

Naidu, S.P. (1997). *Public Administration; Concepts and Theories*, New Delhi, New Age International Publishers

Novy, Andreas; Leubolt, Bernhard (1 October 2005). "Participatory Budgeting in Porto Alegre: Social Innovation and the Dialectical Relationship of State and Civil Society". *Urban Studies*. 42 (11): 2023–2036. doi:10.1080/00420980500279828. ISSN 0042-0980.

- Oates, W.E. (1999). An Essay on Fiscal Federalism. *Journal of Economic Literature* XXXVII, pp. 1120-1149.
- Osborne, Martin, J., Jeffrey S. Rosenthal, and Matthew A. Turner (2000). "Meetings with Costly Participation." *American Economic Review*, 90 (4): 927-943. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.90.4.927> (Accessed 10.06.2020)
- Raghavulu, C.V. & Narayana E.A. (1991) Reforms in Panchayati Raj, *The Indian Journal of Public Administration*, January-March
- Robinson M, White G (ed) (1998). *The Democratic Development State: Politics and Institutional Design*. Oxford University Press, Oxford.
- Sessional Paper XXXIII (1955). REPORT OF THE COMMISSION ON LOCAL GOVERNMENT (1955), Government publications Bureau, Colombo.
- Sessional Paper XXXIII (1996). Report of the Commission of Inquiry on Local Government Reforms 1999, Department of Government Printing, Sri Lanka.
- Sheltersa, (2020). (<https://www.sheltersa.asn.au/wp-content/uploads/160310-Community-Development-Principles3.pdf>) (15.6.2020)
- SOCIOLOGYGUIDE (2020). <https://www.sociologyguide.com/people-participation/index.php> - Accessed 10.06.2020
- Tyagi, A. R. (1993). *Public Administration; Principles & Practice*, Delhi, ATMA RAM & SONS Saito, Fumihiko (ed) (2008) *Foundation for Local Governance: Decentralization in Comparative Perspectives*, Heidelberg, Physica-Verlag.
- Uyangoda, Jayadewa (2015) ed, *Local Government and Local Democracy in Sri Lanka; Institutional and Social Dimensions*, Colombo, Social Scientist's Association.

Bibliography

- Chohan, Usman W. (20 April 2016). "The 'citizen budgets' of Africa make governments more transparent". *The Conversation*. Retrieved 29 October 2016.
- Porto de Oliveira, Osmany (10 January 2017). *International Policy Diffusion and Participatory Budgeting: Ambassadors of Participation, International Institutional and Transnational Networks*. Cham, Switzerland: Springer Nature. ISBN 978-3-319-43337-0.
- Shah, Anwar (2007). Shah, Anwar (ed.). *Participatory Budgeting* (PDF). Washington D.C.: The World Bank. doi:10.1596/978-0-8213-6923-4. hdl:10986/6640. ISBN 978-0-8213-6924-1. Retrieved 12 April 2018.
- Wainwright, H. (2003). Making a People's Budget in Porto Alegre. *NACLA Report on The Americas*. pp. 36(5), 37–42.
- Ganuzza, Ernesto; Baiocchi, Gianpaolo (30 December 2012). "How Participatory Budgeting Travels the Globe". *Journal of Public Deliberation*. 8 (2). Retrieved 17 November 2015.
- Bhatnagar, Prof. Deepti; Rathore, Animesh; Torres, Magüi Moreno; Kanungo, Parameeta (2003), *Participatory Budgeting in Brazil* (PDF), Ahmedabad; Washington, DC: Indian Institutes of Management; World Bank.